

GAZDASÁGI LAPOK

II. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Márczius 12.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár
GARVENSWERKE

Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 69,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatok:

Locomoblók és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkész-
letek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóhere-
cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek,
marokrakó- és kévekötd-aratógépek, szénagyűjtők,
széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek,
Planet Jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecaka-
vágó, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egye-
temes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és
minden egyéb mezőgazdasági gépek.

GRAEPEL HUGÓ

Betéti Társaság

Malomépítész, Gép- és Rostalemezgyár
Marshall Sons & Co. Ltd. vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-ut 40-46. sz.

Ajánlja

páratlan szab. lemeztörekrostáit

bármely rendszerű cséplőgéphez, a meglevő fa-
keretbe illeszthető. **Tartósabb** minden más törekrostá-
nál. **Magveszteséget kizár. A finompolyva tisztá-
tább. A rosta nem dugul el. Az egész gép tel-
jesítményét lényegesen fokozza.**

Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romá-
niában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kívánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom-
és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

Óriási idő- és anyagmegtakarítás

érhető el a permetezésnél a **HAIZLER**-féle

'TEMPUS'

hatos permeszórófej alkalmazásával.

A szőlők védelme a peronos-
pora ellen a **permetezés**
minél **gyorsabb végre-
hajtása** által legjobban
biztosított.

Ára
16K

Bármely háti permete-
zőre alkalmazható! —
A készülékre előjegyzéseket
— már most elfogad a —

Borászati Lapok szerkesztősége

Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Tenyészkos-eladás.

A **Skublics-féle törzsjuhászatban** ezidén is
28 darab kétéves és 16 drb egyéves kerül eladásra.

Skublics Emilia

Bebes puszta, u. p. és vasuti
állomás: Zalaszentmihály-Pacsa.

Eladó birtok Pestmegyében

Budapesttől 2½ órányira, kb. 1200 m. hold csinos belső-
séggel, jókarban lévő gazdasági épületekkel, termő erőben
lévő fekete homoktalajjal. Bővebb felvilágosítást ad:

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő iroda

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A.** hausneindorfi gőzekegyár
tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.

NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. **Rendkívüli MUNKAERŐ.**

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mezei gazdaságunk helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 "
Negyed évre	4 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos áron fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

Szemle.	Lap
ix.	165
Gazdasági levél. — Fehér Zoltán	148
Gyakorlati adatok a Withney-féle talajvizsgálati elmélet jelentőségéről. — Káldy Sziucs János	167
A Jurenák Miklós-féle ekéről. — Váradi Szabó János	168
Utóirat a legelőkről írt cikkünkhez. — Fehér Zoltán	169
A leveles csukorrépafej összetételéről, emészthetőségéről és konzerválásáról. — Dr. Zaitschek Arthur	170
Könyvismertetés. — Madárvédelmi törekvések Magyarországon. — A kisgazda mezőgazdasági gépei	171
Kérdések és feleletek	152
Kérdések: Állatbiztosítás. K. I. — Száj- és körömfájás gyógyítható-e 24 óra alatt? P. E. — Malacok oltása. S. I. — Gépek a cement és homok feldolgozásához. K. J. — Irodalom a tőzegterületek kihasználásáról. Gazdakör M.	
Feleletek: Miért fájnak fel a koozák malaczaikat? Dr. Kukuljević József. — M. Porcius C. — Tőzeg mint áram. Faltin. — Szibériai kőles termelése. M. Porcius C. — Ökörfogut vagy hidegvérű 16. M. Porcius C.	
Hírek	172
Aprók	173

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A termésbecslés reformja. — Reflexiók a gazdasági szakoktatás kérdéséhez. — Az élelmiszerhamisítók furfangja.)

Az idő tavaszodik. Márciusban vagyunk. Van is influenza bőven, mert bár elég meleg napokat élünk, mégis reggelenként holmi fagyok is vannak. Napközben felmelegszik az idő, de az esték ismét hűvösek. Sok helyen, a hol a tengernyi sár és a tulságig átázott föld ezt nem hátráltatja, vetnek is már. Még nem nagy a köszönet benne, mivelhogy az éjjeli fagyok miatt késő enged fel a föld és rövid a vetési nap. De imitt amott még eső is esett. Nagyon is szükséges lenne már most a tavaszi munkálatok elvégzése szempontjából, ha az állandóbb és enyhébb idő beköszöntene. Miként az állati magzatnak meg van a maga vemhessége, úgy a növénynek is a maga vegetacionális ideje, a vetéstől a megérésig, s ha ez megrövidül, hát bizony satnya terményt hoz. Ha pedig nem köszönt be mielőbb jó és állandó meleg, hogy a tavasziak elvethetők legyenek és jól kikeljenek, és nem jönnek májusban a nagyon is kívánt jó májusi esők, hát bizony akkor befűtültek nekik.

Magyarország híres rónaságán, Bács-Bodrog-, Csanád- és Torontál vármegyék évi termését jó néhány éve nagyító-üvegen át becsülik. A valóság pedig az, hogy a múlt 1910. évben a három vármegyében egy kat. hold átlagos buzahozama, nem mint az országos becslés állította, 10—12, hanem csak 5—7 mm. között váltakozott, zab,

rozs és árpa még kevesebb volt. A folyó évi termésre ezen vármegyékben a lehető legrosszabbak a kilátások. A korai s száraz fagy sokat ártott a vetéseknek. Az ilyen táblák napos időben úgy tűnek fel, mintha leperzselt tarlók lennének. A korai vetésekre sem kedvező az időjárás, mert az abnormális meleg nappali idő kicsalja a gyenge hajtást és éjjel a laza földben gyökerektől kifagyasztja. A legsilányabb termésre is alig van kilátása. Ezekhez a bajokhoz még hozzájárul az is, hogy a mezei egerek a mezőn és tanyákon összegyűjtött kukoriczakupokban és szalmakazlakban kitűnően teleltek, minden csutkakupban ezer és ezer egér van, a szalmakazlakhoz még nyulni sem lehet anélkül, hogy abból az egerek százával ki ne tódulnának. Ha az időjárás állandóan jóra fordul, akkor az egerek pusztítják el a fagytól megmaradt kevés buzavetést. Ilyen körülmények között nagyon rosszak a termés kilátások. Sok helyen még az elszórt mag sem fog megtérülni.

Nagyobb változás a vágó marhaárakban alig észlelhető, de mintha a három hét előtti baissé némi javulás követné. A budapesti vásáron ismét 1—2 koronányi javulás észlelhető, a borjuárak e héten a régiek maradtak.

A termésbecslés reformjáról tárgyaltak a múlt héten a földművelésügyi minisztériumban. Az eredmény az, hogy ezentul a gazdasági felügyelőségek fogják az adatokat a megyékben összegyűjteni és telegrafikus uton a minisztériummal közölni. A próbacseplés, vagyis július 15-ike előtt számbeli termésbecslés nem fog megjelenni, viszont a bevetett területek statisztikája már június elején publikáltatik. Igen helyesen szólalt fel és dicséretünk kell e miatt Rubinek Gyulát, a ki nem a bevetett, hanem learatott területek statisztikáját kívánta alkalmaztatni. Nagy különbség van a kettő között. Mégis a bevetett területek statisztikája fogadtatott el június 1-én a publikálással. A gazdasági felügyelők az összegyűjtő munkájukért tiszteletdíjban és a gazdasági tudósítók közül a kik a legtökéletesebb tudósításokat küldik be, mintegy 100-an bizonyos természetbeni rekompenzációkban fognak részesülni. Ez körülbelül 100 koronáig terjedhet, és természetben és nem pénzben, hanem állat vagy gazdasági tárgyakban kristkindli táján fog kiosztatni. A mi álláspontunk ma is az, a mi volt régen. A gazdasági tudósítótakat honorálni kell. Az utazási kedvezménytől, melyhez a kereskedelmi miniszter elvileg sem járul hozzá, ugyis elestek. Negyedévi, mintegy 200 korona tiszteletdíjban kell őket részesíteni. Inkább legyen 2800—3000. helyett 1000 tudósító, de a javából. Nézetünk szerint az állattenyésztési felügyelőségből gazdasági felügyelőséggé átvett intézmény amugy is döcögös; a felügyelőségek tulterheltek a sok kiküldetés miatt,

melyek az állattenyésztés, legelőügy, szeszgyárak véleményezésére, inséges akciókra stb. és főleg a sok reprezentációra kiterjednek, vagyis utóbit kivéve ezek a „gazdasági” szóban és „aktalovaglás”-ban kimerülnek. Pedig arról volna szó, hogy ideális termésbecslések készíttessenek. Ez aligha sikerülhet, mert ezt meg is kell tanulni. Hiszen a felügyelőségek vezetői általános és részleges tudásuk, detailkérdések tanulmányozására és fejlesztésére idő hiányában gondot sem fordíthatnak. Hogy jusson tehát ideális és korrekt termésbecslésre a fizikai idő? Háttér a most alkalmazandó módszernek még az is, hogy a dijkiosztás tekintetében a protekciónak bő tér fog nyitvatni. Nem a gazdasági felügyelőnek vagyunk mi ellenségei, hiszen többel baráti viszonyban állunk, nem is mintha egyes vezetők képességeiben és azok kiválóságaiban teljes mértékben nem biznánk, hanem maguk a gazdasági felügyelőségek organizációját véljük helytelennek és éppen azért elhibázott a termésbecslések odacsatolása a gazdasági felügyelőségek ügykörébe. Gróf Serényi Béla tavaly, midőn holmi rekordtermés publikálása ellen felzudult a gazdatársadalom, egyik beszédeben a törvényhozásban felemlíté, hogy a becsléseket felülvizsgáltatta a gazdasági felügyelőségekkel és azok a számokat helyeseknek ismerték el. Tehát azok is 16 millióval tévedhettek? És a gazdáknak és az országnak ez a tévedés milliókra menő károkat okozott. A mi véleményünk az, hogy egy-egy gazdasági tudósítónak jutandó mintegy évi 800 korona tiszteletdíj, helyesen üzött takarékoság mellett megadható volna.

Szász Ferencztől utolsó „Mezőségi levél”-re múlt heti „Szemlénk”-ben lévő megjegyzésre következő sorokat kaptuk:

„Szerény levelemben nem védeni akartam a gazdasági akadémiai tanári kart, mert ahhoz kicsi legény vagyok, csak éppen szerény nézetemet fejtettem ki s ezt fenn is tartom, mert a tanítási rendszerben nincs hiba s ezt cikkiró is bizonyítja azzal, midőn azt mondja, hogy „leg-alább nyáron az előadások a szabadban volnának megtartandók”, mert tényleg a gyakorlati I-ső év alatt ott is tartatnak jórészt a II. és III. éves hallgatók gazdasági szemléje a különböző gyakorlatok és kirándulások is ezt a célt szolgálják. Az, hogy a hallgató éppen megcsömörülne a sok elmélettől, még pedig annyira, hogy feléje sem néz többet a betűnek, hát nagy szegénységi bizonyítványnak tartom az illető hallgató, illetőleg gazda részére, mert a hogy a jó pap, hát a jó gazda is, holtig kell hogy tanuljon, mely állításomat igazolja Bölöny Dénes utolsó „Gazdasági levél”-ben is, mikor Cselko, volt tanár urunkat és Sperker Ferenczet dicséri. Azt, hogy hazabeszéltem, mert „szerencsém

MAGYAR

MEZŐGAZDÁK

SZÖVETKEZETE

Gazdasági és kerti

MAGYAR

legjobb beszerzési forrása

volt a *diszes tanári gárda tagja lenni*“, hát megint hazabeszélek s azt mondom, hogy most, 4 évi gazdatiszteskedés után, *talán* jobban be tudnám tölteni azt a helyet, melyet akkor betöltöttem s ezzel, úgy hiszem, éppen cikkiró állításának adok igazat s egyben megvigasztalom azzal, hogy vannak a szakoktatásnál többen, kik a gyakorlati életből kerültek a katedrara s minden tanárnak meg van a módja saját szakmája beható tanulmányozására, csak tőle függ, hogy teszi-e vagy sem, meg a minisztériumtól, hogy ad-e rá segílyt vagy nem!

Végül, hogy befejezzem mondókámat, hát az én levélkém voltaképpen a birtokok bérbekezelésének okairól szól s mikor a gazdatisztesket és hivatásos kutforrásukat, a szakoktatást, védeni próbálom Sperker Ferencz ismert gyönyörű cikkeknek egy kicsinyke passzuskájával szemben, hát úgy hiszem, volt egy kis igazam, mert éppen egyike azon tanároknak, kiket még *cikkiró ur* is elismer, Hensch Árpád a „Köztelek“ február havi 25. számában „A forgó tőke, mint a jövedelmező gazdálkodás legfőbb tényezője“ című cikkében, természetesen szépen kifejtve, nekem ad igazat. Igazi hálaérzet fog el magyaróvári professzoraim iránt, hogy e sok elmélettel nem „csömörítették meg“ s van kedvem olvasgatni, mikor időm engedi, mert ha nem tenném, most nem hivatkozhatnék a fenti cikkre, már pedig ez argumentum, még pedig a javából.

Máskülönben köszönöm szépen levelemre tett szíves megjegyzését cikkirónak s ha valami jó terve van a szakoktatás reformálásához, hát csak ki vele, mert ha éppen úgy gondolja a dolgot, a mint írja, hogy „*a hallgató csak annyit tanuljon elméletileg, a mennyit gyakorlatban is be lehet mutatni*“, akkor csukjuk be mind az 5 akadémiát s helyettük szervezzünk egy ugynevezett „gazdasági vándor-szakiskolát“, melynek hallgatói folyton utazgatnak megyéről-megyére s az illető megye vándor szaktanára, 3–4 megyebeli gazdával kalauzolja s magyarázna nekik, aztán rendre meg-megtalálnak mindent, illetőleg a mit nem találnak, meg hát az fölösleges, mert a gyakorlatban nem lehet bemutatni. Ez volna aztán még czifra dolog, mert természetesképpen a felsőbb osztályokban már az egész világot be kellene járni!“

Az élelmiszerhamisítók furfangjáról szól az ének. Ugyanis a mióta reájuk jár a büntetés a főváros részéről, ők most ügyvédek mint fővárosi bizottsági tagokat kérnek fel a védői tisztségre. Persze most felvetődött az incompatibilitás a főváros részéről, úgy, hogy fővárosi bizottsági tag élelmiszerhamisító védője többé nem lehet. Csak hulljon a férgese. Végrevalahára büntetnek a hamisítók s akkor nagy applommbal jön egy bizottsági tag és az összes hivatalnokokat, a kik 6—6 évenként választás alá esnek és quasi a bizottsági tag urak jóindulatától függnek, lehurrogják. Csakhogy már átlátnak a főváros vezetőségénél a szítán. —ix.

Gazdasági levél.

Lengyel, 1911. márcz. 7-én.

A tejszövetkezet X-ben (nem mondom meg a község nevét, ráillik ez a história sokra) a mult évben nem kapott jeget és noha vaját készítette s azt továbbította, mégis sokszor volt kellemetlensége, mert a kellőleg le nem hűtött vaj bizony a vasuton nagyon is meglágyult, noha a csomagolás kifogástalan vala s mindig a kora hajnali órákban szállították vajukat az állomásra. December havában végre valahára az elnök nagy rábeszélése folytán ásattak jégvermet és kikunyerált fából, potomáron egy ács a tetőt is rászert-

kesztette. Végre jött a nagy hideg február elején s a vermet meghordták jéggel és hozattak nádat is a fődésre, de azonnal nem kaptak mesterembert e munkára, hát hagyták a napsugarak olvasztó hatásának kitéve a drága jeget s még a legokosabbnak sem jutott eszébe, hogy délelőtt 11-től este 5-ig olvad és napról-napra kevesebb lesz jegük mennyisége. Véletlenül nem volt odahaza az elnök s mikor utazásából visszatért, sietett megtekinteni a jégtartót, de mily nagy volt meglepetése, midőn pórén látja a jeget, holott 2 lépésnyire hever 100 kéve nád. No már kérem szeretettel, ezt türni nem lehetett s azonnal befedette az olvadásnak indult masszát. Hát ilyen a mi népünk, ilyen nembánomság lakozik a mi intelligensnek vélt köznépünkben. Saját kárát, vesztét okozza az, hogy nem törődik semmivel; azért kell vezetni, azért kell oktatni, azért kell tanítani a mi népünket, azért kellene a téli vasárnapokon felolvasásokat, előadásokat, szemléltető képekkel tarkított ingyenleczkéket adni kisbirtokosainknak, hogy művelődjenek, okosodjanak, haladjanak a korral s használják fel istenadta eszüket a földművelés és állattenyésztés szolgálatára, hogy gyarapodjanak anyagilag. A vezető elemek ellenőrizték is népüket, lám ezekre menő kárt szenvedhetett volna a például mutatott szövetkezet, ha az elnök észre nem veszi a hibát, mert a nyári vajuk jég híján elpusztult volna. És a mi gazdasági egyesületeink mégsem kultiválják az előadások tartását s nem oktatják a népet, hanem inkább meddő politikai vitákkal töltik drága idejüket.

Azt híresztelik nálunk, hogy a szomszédos község, Mekényes (mely már Baranyában fekszik) villanyvilágítást kap nemsokára; talán az itteni uradalomtól irigyelték meg e szép tiszta fényt, hogy derék szomszédjaink is berendezkednek rá. Ugyanis az ottani gőzmalomtulajdonos malmát átalakítja tavasszal s nagyobb gépet szerez be, mely hivatva lesz nemcsak a malom összes gépeit hajtani, hanem ugy ezen ipartelep, mint a község számos privat lakát is villamos világítással ellátni. Értesülésem szerint már több jobbmodu gazda aláírta a kötelező nyilatkozatot, hogy házába — sőt istállóiba is — bevezeteti a villamos világítást. Dicséretet érdemel e kis község, mely alig 1300 lakossal bir s ily nagy fába vágja a fejszét; de az is tény, hogy népe (sváb) oly ernyedetlen szorgalmu, hogy még a németek között is ritkítja párját; azért is boldogul a mai drága világban.

Szekszárdon a tolnamegyei gazdasági egyesület elhunyt elnöke helyét betöltötték a minap gróf Széchenyi Domonkossal. Örvendhetünk, hogy ily agilis, fiatal s kitűnő gazdát választottak az egyesület élére. Reméljük is, hogy ezen egyesület, mely a közelmultban csakis az állat-(jobbán mondva egyedül a marha)-tenyésztést karolta fel, ezentul a mezőgazdaság többi ágait is programjába veszi és nagyobb tevékenységet fog kifejteni a jövőben mint a multban. Ugy legyen!

Közel s távoli vidék esőndjét azon hírek verik fel, hogy egyik-másik nagyobb birtoktest, uradalom, latifundium a közeljövőben bérbe adatik, mert azon kitűnő üzleten, melyet gróf Hunyady László úrményi uradalmának bérbeadása által kötött, felbuzdulva, példáját akarják mások is követni, remélve szintoly magas bérösszeget. De hát nem minden talaj oly kitűnő ám, mint az úrményi uradalomé s nincs is mindegyik oly kitűnő karban tartva s épületekkel stb. annyira bőségesen instruálva mint ez; azért köve hiszem, hogy még egy ilyen bérszerződés létrejöjjön egyhamar.

A minapában a fejer- és tolnamegyei gazdatiszti körben Szilárd Gyula egy érdekes előadást tartott, mely leginkább a gazdatiszti osztályról

szólt; fájdalom, nem lehettem ez alkalommal jelen, csak a „Köztelek“ mellékletén olvastam utólag nagy áhítattal a valóban érdekes és a legelsőtől a legutolsó szóig igaz mondasokat. Sz. Gy. előadását így kezdte: „Pusztulunk, veszünk!“ Igaza van. A napokban hantoltak el ismét egyet a régi gárdából, Apáth Lajos uradalmi kasznár elhunyt egy budapesti szanatóriumban, hol gyógyulást keresett és e helyett örök álomra hunyta le szemeit. Igazi lelkes gazda volt, szívvel-leléssel élt hivatásának s mint kitűnő marhatenyésztő, megyénk határain túl is nevet szerzett magának, az arany érdemkeresztet is mint állattenyésztő vitta ki magának s véleményét a kiállításokon, díjazásokon, bemutatásokon a vármegye apraja nagyja, fiatalja és öregje döntőnek ismerte el. De mint földművelő is jeles volt, termelt mindenfélét, hogy a talaj hozamát emelje s a birtok jövedelmét szaporítsa. Puritán egyszerűségű, jeles gazdatiszt volt, ki nagy tudásával soh'sem kérkedett. Ifjabb generáció példányként tekinthetné a mi felejtetlen Lajos bátyánk működését. Pihenjen békében az alatt a fekete hant alatt, melyet oly igen szeretett s oly fáradhatatlan szorgalommal művelt egész életén át. — Ime ezt a mintaszerűen kezelt birtokot is, melyet jó öreg barátunk ugyszólván utolsó lehelletéig oly hűségesen kezelt, most parcellázni fogják, eldarabolják s nem kell már oda többé gazdatiszt, ismét egy állással kevesebb.

Pozsony megyéből is úgy értesültem, hogy Loosdorfer Károly jószágigazgató helye sem lesz már betöltve, hanem egyik kezelőtiszt lesz az egész nagy uradalom felügyeletével megbizva, hogy minden edzettsége s kitűnő testi szervezete, s fiatal tetterős buzgósága mellett fizikuma ezt a horribilis munkát miként s meddig bírja majd ki, azt a jó ég tudja. De denique ismét egy állással lesz kevesebb.

Magam is visszavonulok a gazdatiszti pályáról s a nyugalmasabb szakíróira lépek már nemsokára s helyem szinte nem lesz betöltve.

Somogyból tudatták, hogy egy nyugdíjazás folytán megüresedett intézői állásra most már csak egy segédtisztet tesznek, ki az ottani jószágfelügyelő utasításai szerint fogja azt a birtokot kezelni, ergo egy kezelőtisztiszi állással ott is kevesebb lesz már.

Igy megy az az egész vonalon, igaza van Szilárd urnak, pusztulunk veszünk!

Nem is olyan régen volt az is, hogy elhantoltuk szeretett gazd. egy. elnökünket Jeszenszky Andort; az ő birtokát is oly kezekben látjuk ma már, ki nem fog azon tovább gazdálkodni, ki nem tart majd kasznárt, mint a boldogult, hanem parcellázni fogja az egészet. Már mint hallok egyik másik szomszédos községben puhatolódzott, hogy mennyit is adnának holdanként? Ime ismét egy gazdatiszti állással kevesebb.

Minek hát az a sok akadémia, ha nem lesz kenyerek azoknak, kik onnét kikerülnek, vagy ha nem a gazdatiszti pályán fogják keresni a betevő falatot?

Sötét e kép nem folytatom tovább, elég ebből ennyi, hogy kedélyünk elboruljon s a fiatal gazdanemzedék jövőjében való hit és remény meginogjon lelkünkben.

A szomorúság képét azonban nem hagyhatom még el, mert egy régi jó barátom, kivel hét esztendőig egy uraságnak a kenyereit ettük boldogult fiatal korunkban, elköltözött egy szebb hazába, a másvilágra. Schuh Károly, uradalmi pénztárnok Somogy-Kéthelyen, egy heti szenvedés után meghalt. Jóravaló derék ember volt, a hajszálhasogatásig pedáns, tetőtől talpig becsületos és szorgalmas. A híres baglasi bort (bikavér) termő szőlőt s az uradalmi gőzmalmost és pénztárt egyforma mintaszerűséggel kezelte, míg csak

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hirneves füstöső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett **rendszer** úgy **teljesítő-képesség**, mint **tartósság** tekintetében **messze felülmulnak** és **lényegesen kevesebb szemet fogyasztanak.**

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám. Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

betegsége ágyhoz nem kötötte. Hogy mint ember s különösen mint férj mily áldott jelleme volt, arról bánatos özvegye tudna legtöbbet regélni. Béke porhüvelyére. Örizzük meg szívünkben emlékét, mi pályatársai.

Nemrég hunyt el gróf Apponyi Géza egyik szorgalmas öreg intézője Kiesling bácsi is, kit ugyan közelebbről nem igen ismertem, mert csak futólag találkoztam vele néhányszor, de úgy hallottam, helyét urasága teljes megelégedésére tölötte be s mint fáradhatatlan gazdasíztet emlegette mindenki. Nyugodjék békével.

Mult levelem lezárta után értesültem, hogy egy derék szőlészeti és borászati szakember Nits István felügyelő Szekszárdon hirtelen szív-szelhűdés következtében elhunyt. Évek óta volt Tolna megye szőlészeti felügyelőségének vezetője s megnyerő modora és szeretetreméltó egyénisége, de különösen szaktudománya által kedveltje volt a közönségnek s oly imponáló tömeg kísérte az utolsó utra, hogy nem egy főur is megirigyelhette volna az óriási részvétet.

Pihenjen békében, áldjuk emlékét keblünkben.

Most pedig tárgyalozunk már tulajdonképeni tárggyammal a gazdasággal is, mert különben még leveszi a czimet levelemlől a tek. szerkesztőség.

Január 29-én megváltozott az időjárás s noha napkeltekor még +3° R. volt a hőmérséklet, délután már fagyott és 30-án már —4 s 31-én —10° R. Februárban pedig 1-től 18-ig állandóan úgy fagyott, hogy még napközben is alig valami keveset engedett ki, sőt ezen dátum után is voltak még hajnali fagyok Ennélfogva 3 héten át állandó jégképződéssel örvendeztetett meg a természet s minden gazda szereshetett jeget untig eleget; de a műjégkészítők bánatosan lehorgasztották fejüket, mert nekik a csalfa körülmény alaposan befűtült. Január hó száraz jellegével tünt ki, összesen 23·8 mm. volt a csapadékja. Nem is volt hótakaró a vetéseken s bizony a későieket meg is kinezta a száraz fagy, de hát az edzett magyar buza és rozs kibírták e torturát is minden hátrány nélkül, csak azok jajgatnak, kik még mindig idegen kényes őszi gabonafajtákkal kísérleteztek s nem hallgattak a régi praktikus gazdák tanácsára. Ugy kell nekik! „Warum in die Ferne schweifen, wenn das Gute liegt so nah?“

Februárban volt 2-án 0·30 mm. hó, 3-án 6·45 mm. hó, 8-án 1·00 mm. hó, 14-én 0·15 mm. hó, 17-én 2·50 mm. hó, de szánut még sem volt, mert a szél elfujta, 19-én 4·35 mm. eső, 21-én 0·20 mm. hó, 24-én 9·30 mm. eső, 25-én 0·65 mm. hó és eső, 26-án 8·6 mm. eső és dörgés, 27-én 0·7 mm. eső, összes februári csapadék 34·2 mm. volt. Márczius 1-én 0·15 mm. eső, 4-én 0·6 mm. hó, 5-én 0·75 mm. eső, 7-én meg 1° R. volt, de már enged a tagy. Febr. 27-én kezdhetjük a homokosabb részeken a tavaszi vetést s most már vigan zörög a sok masina hegyen völgyön.

A here és luczernákból kb. 5%, az őszi kalászosokból 3% kárt okoztak nálunk az egerek s a sok irtás daczára még ma is van annyi, hogy nem tudom nem fognak-e a tavaszi gabonáknak is ártani? Tehát a mint a legsürgősebb vetési munkálatokon túl vagyunk, azonnal fogjunk újból hozzá az egéirtáshoz.

Feltűnő sok a vakandturás a réteken, mi annak a jele, hogy sok volt a pajor és más fereg a talajban. Most szórják szét a kis kupacokat és boronálják a rétet, legelőt, herefeléket stb. Zabosbükköny alá trágyáznak. Néhol még az elmaradt őszi szántás helyett az ekének is akad dolga. Állatállomány egészségének örvend a gazda, takarmány is van elég új, sőt azontul is. Mostanában oltanak a lépfene ellen az állatorvosok. Száj- és körömfájás megszűnt falunk-

ban. Több hely nem állván rendelkezésemre, zárom soramat a viszontlátásig áprilisban.

Fehér Zoltán.

Gyakorlati adatok a Withney-féle talajvizsgálati elmélet jelentőségéről.

Annak idején, a midőn Gyárfás József a Withney-féle talajvizsgálati elméletet ismertette utána nézeteit újból kifejtette, már állást foglaltam egyrészt cikkíró, másrészt Withney teóriájának egyik-másik pontja ellen, miután tévedhetett Withney is, Gyárfás is. Cikkíró bele is nyugodott az általam gyakorolt kritikából leszűrt eredmény valóságába, a mit azért is hangsúlyozok, mert egy későbbi cikkében ugyanazon pontját használta fel, a mit én a gyakorlat utján szerzett tapasztalataimból kimutattam. Azonban kilátásba helyeztem már akkor, hogy még ezen témára vissza fogok térni, miután annyira aktuális fontossággal bír mezőgazdasági szempontból, hogy róla írni, felette vitatkozni köz- és nemzetgazdasági szempontból indokolt.

Előző nézeteit a Withney-féle teóriáról saját előadásával fogom megczáfolni és pedig a földmívelési és növénytermelési szakosztályi ülésen elhangzott s a »Köztelek« január 18-án megjelent 6-ik számában közölt cikk révén, melyet mint előadó ismertetett. Jelen alkalommal a sortrágyázásra vonatkozó nézeteiről közölt kísérleteivel nem akarok bővebben foglalkozni, egyrészt, mert erre vonatkozó álláspontomat már kifejtettem, másrészt, mert ezen cikk keretében a kettő együtt ki nem fejthető.

Ezen részéről jelen alkalommal csupán annyit jelzek, hogy noha sok ellenérvet hozott fel, melyek álláspontját nem osztják. Az én érveim azonban helybenhagyattak. Dessewffy Aurél gróf elnök igen érzékeny oldalról mutatott reá a sortrágyázással járó drága gépek nélkülözhetetlenségére, a mit a sortrágyázás feltétlen meg is kíván. Én nem állítottam s nem állítom ma sem, hogy a sortrágyázás nem érne valamit, csak több vele a költség és több a rizikó is. A műtrágya kifejtő hatását mind a kétféleképpen, ha okszerűen lett elvetve. Csak több a rizikó a sor-, mint a szóróvetéssel. Persze a trágya el nem vész s ha az első évben nem, a másodikban feltétlenül érvényesül. De ám nekünk nem közömbös, ha az első évi termésnél nem érvényesül.

No, de kissé eltértem a főtárgytól, a Withney teóriájától.

A tisztelt olvasóközönségnek emlékébe kívánom hozni, mit is mondott az amerikai Withney? Mert azt hiszem, minden olvasó érdeklődő gazda nem tartotta meg emlékében s így azt se tudná, miről van tulajdonképp szó, ha nagyjában emlékébe nem hoznám. Azt állítja Withney, hogy földünkben megvannak mindazon vegyi alkotórészek, a melyek a növény fejlődéséhez okvetlenül szükségesek. Ennélfogva szerinte felesleges volna a talajt trágyázni és csupán arra kell törekedni, hogy a talajban lévő mérgektől (toxinoktól) kell a talajt felszabadítani, akkor földünk a végtelenségig terem és kimeríthetetlen. Persze ez volna a lényege Withney-elméletnek, mert hiszen szóról-szóra nem recitálhatom. Ezt az elméletet igyekezett Gyárfás megczáfolni, de úgy látszik nem csupán privát gyakorlatom utján, de immár saját növényvizsgálatai alapján is igazolást nyer Withney elméletének gazda-

sági jelentősége, habár Withney is részben téved, tulló a czélon Gyárfás is. A gyakorlati gazda, mint szakíró kötelessége, hogy kisebb-nagyobb tapasztalatainak és elméleti tudásának egybevetése alapján kutassa ki a fizikai magyarázatot, az összefüggést s szűrje le belőle a valóságot megközelítő tényállást. Ezen témámra, mit csupán a luczerna, löhere életfejlődésével akartam tanusítani, kapóra jött Gyárfás előadása a sortrágyázás kapcsán. Előadása közben hivatkozik néhai Kühnre, kinek egy levelét őrizi s melynek befejező része: »A növénycsoportok közt e tekintetben nem a dolog lényegében, hanem a növényfaj és talajminőség szerint csak is a mélységbe hatolása mérve tekintetében mutatkozik eltérés.« Rosenberg-Lipinsky joggal mondhatta, hogy »a kalászosok és füvek gyökerei 4—7 lábnyira hatolnak a talajba, míg a luczerna és vöröshere kedvező viszonyok között 12—18 lábnyi mélységre is lebocsátják gyökereiket. Még a leggyengébb gyökér is képes a legkeményebb talajrétegeken áthatolni«, Pfeffer szerint: »A közönséges talajnak, de még a legkötöttebb anyagnak az ellentállását is a gyökerek játszva legyőzik. A gyökerek nyomó- és munkaképességéről megállapította, hogy a Vicia Faba gyökere lefelé nötteben 7—10 atmoszférái nyomást is tejt ki.« »Schubert sok különböző kulturnövénynek a gyökereit mosta ki a földből és azt állapította meg a többek közt, hogy egy csak 6 hüvelyknyire vastag feltalajon, a mely alatt 3 láb vastagságnnyira vályog és azon alól dillu iális márga következett, a buza gyökere 7 láb hosszúságot ért el.« Ezen idézet még folytatódik a növények kikelésétől számított rövidebb és hosszabb időközök közt megvizsgált gyökérezetek hosszúságáról stb. és hogy Gyárfás maga is végzett gyökérvizsgálatot borsónál s a kimosatásnál azt tapasztalta, hogy »20 cm. mély feltalajjal bíró vályogtalajon még 67 centiméter mélyben sem éretett el a borsógyökér vége.« A kimosatás czélja volt konstatálni, hogy a mikrobák által okozott nitrogén-gumók a talajban még milyen mélységben találhatóak fel. 57 cm. mélységben még erőteljesen kifejtett gumókra akadtam. »A gazda, bármily mélyen szánt vagy bá mily vastag rétegbe keveri be a trágyát, azzal csak a növény első fejlődési szakaszaira lesz java hatással.« »Pedig úgy látszik, a talajmívelésnél és a trágyázásnál is csak e körül fordul meg a dolog: erőteljes fiatalnövényeket nevelni hatalmas gyökérrzel, akkor a növény az azután maga által végigküzdendő életharcot jobban állja meg, mint a satnyán fejlődő, ha később bármennyire hizlaljuk is.«

Reprodukáltam Gyárfás előadásának ezen — tagadhatatlanul — érdekes, tanulságos és hasznosan kihasználható pontjait, amivel azonosítottam magamat, vagyis annak valódiságához kétség nem férhet és ezt jó volt megtudnunk, ha a kísérletek nagyjából részben külföldi agrikulturkutatók produktumai is. Mert hiszen ez telje en analóg; a külföldi buza gyökere ép o'yan mélyen megy ugyanolyan kötöttségű talajba mint a hazai. Az érdekes felfedezés után sz rény nézetem oda konkludál, hogy a kalászosok gyökérezetének is kell lennie olyan törvénynek mint a fáknak, melyről tudjuk, hogy olyan terjedelemben ágazik szét s oly távolságban (s tán épp oly mélyen is), mint a kónája és magassága. Így a kalászosok, ha nem is hatolt gyökérezetük 6—8 láb mélyen, de olyan mélyen feltétlenül elfogadhatjuk, hogy lehető, mint a minő magasságot elér a föld színétől a teljes

A LEGJOBB MAUTHNER ÖDÖN
cs. és Kir. udvari szállító magnagykereskedésében
BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-u. 4. VII., Rottenbiller-u. 33.
Az idej árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmenve küldetik meg.

kinövéséig. Eddig nem is gondoltuk, hogy az altalajba oly mélyen járjon a növényzet gyökere. Szóval a Campbell után ismét egy új felfedezés, melynek felette nagy jelentőséget tulajdoníthatunk. Hiszen ezeketán tisztán áll előttünk az a faktum, hogy a szántórétégből a növényzet csak addig táplálkozik, míg fejlődési periódusa alatt van, vagyis míg gyökérzete az altalajba hatol. Gyárfás legalább ezt következteti, a mit részben elfogadhatunk, ha nem is teljesen, mert hiszen a szántórétegekben is van gyökérzete miről meggyőző az a tény, ha egy csomó kalászos növényt nedves talajból május-juniusban felhuzunk, azzal egy csomó föld is kiemelkedik s a gyökereken van. S nemcsak függélyesen vannak a gyökerek elszakadva, de oldalról is köröskörül látható a gyökerek szálai, melyen — mint az olvasón a gyöngyök — a földgolyócskák jityegnek. Ezek után azonban tudhatjuk, mire szükséges törekednünk. Arra, hogy a szántórétég ne legyen 15—18 cm.-nél mélyebb, hogy így azt kevesebb szerves, vagy műtrágyával, vagy folytonos megműveléssel tartassuk telítve növényi táplálékkal. Ezért, ha ugarlunk, ne szántunk a talajt ekével egyszer, néhányszor, mint ezt Campbell is mondja, hanem ha üllepedésnek vagy gázosodásnak indul, boronálás, tárcsázással akadályozzuk meg ezeket, a mivel lehetővé válik a talaj legfelső rétegének telítése nitrogénnal s az ásványi alkotórészeknek pedig a szétmálása, feloldódása, a nap heve, levegő, eső intenzívebb érintkezése folytán szénsavval. Ha már most az így kezelt ugarnak szuperfoszfátot is adunk, akkor eleget tettünk bármely kalászos, vagy kereskedelmi növény életszükségletének istállótrágya nélkül is, mert az elvetett magvak, amint csirázni kezd, már rendelkezésre áll a »cuczli«-n kívül a kész, könnyen felvehető tápanyag s így gyorsan esik át a gyermekkoron. Mindezeket mi már tudtuk a gyakorlatból eddig is és Gyárfás Withney-féle érveire én már ki is mutattam, hogy igen is lehetséges szerves trágya nélkül is raczionális gazdálkodást üzni a végtelenségig fekete ugar és szuperfoszfát alkalmazásával, illetve szuperfoszfát nélkül is, de akkor csekélyebb produktummal kell beérnünk. Itt tért el véleményem Withneyétől, ki erre nem utalt és ezen körülménnyel nem számolt.

De ha úgy áll a dolog, a hogy Gyárfás előadta a szakosztályi gyűlésen, a minek valódságában nincs mit kételkedni, akkor előző nézetével homlok-egyenest ellenkező álláspontot foglal el. Mert ám ha a növények fejlődésük nagyobbik felében tisztán az altalajból táplálkoznak, akkor igaz Withney teóriája, ki tisztán a talaj mérgező tulajdonságánál fogva állítja annak terméketlenségét. Vagyis, ha a méregtől, a toxintól a talaj megszabadul, akkor alkalmas minden kulturnövény termesztésére. Ezt igazolják a reprodukált kísérletek. Én csak a luczernával és vörösherevel akartam bezonyítani Withney teóriájának helyességét, de ime nemcsak ezek gyökérzete, hanem a kalászosoké is lemegy 150—200 centiméter mélyen is. Persze, erre azt fogja Gyárfás mondani, hogy ehez a talajban lévő mérgeknek semmi köze sincsen s tán szerinte ilyen nem is létezik ott. Persze, ezen elmélet kézzelfoghatólag eldöntve, kimutatva ninesen, de a növények vegetációjára arra enged következtetni, hogy igen is valaminek lennie kell a dologban. Ugyan is a szárazságban,

noha nem csak a herések, hanem a kalászosok is lehatolnak az altalajba, a hol tudvalevő, hogy a legnagyobb szárazságban is találnak 15—20% vizet, sem a luczerna, sem a lóhere nem adnak féltermést sem, pedig elegendő viz áll rendelkezésükre. Ennek oka abban leli magyarázatát, hogy a talaj leg'első része megkérgesedik, összehúzódik s így a növény szára olyan nyomásnak van kitéve, hogy a tápanyag lerakódás a hancsöv alatt lehetetlenné válik. De legfőként a talaj légjárhatósága lesz ilyenkor lehetetlenné léve, minélfogva egyfelől nem bír a növény gyökérzetén át lélegzeni, másrészt pedig a vegetáció folyamata alatt képződő izzadmányok, toxinok nem bírnak a szabadba kihatolni sem a talaj túltömöttsége folytán, sem a növények szára mellett s így a vegetáció stagnál s ha huzamos, teljes elvesztést is idéz elő, elhalását a növénynek. Tehát nem azért nines ilyen körülmények között normális termés, mert a kemény talajba a gyökerek nem tudnak lehatolni vagy ha már lehatoltak, nem tudnának tápanyagot felvenni, hiszen — mint jeleztem — az altalajban mindig van elegendő viz s több olyankor, mikor a talaj felülete a nagy melegségtől hirtelen összehúzódik, mert ilyenkor a hajcsövesség megszűnik, hanem az említett oknál, a légzés korlátozásánál fogva. Most már azzal sem érvelhet Gyárfás, hogy a luczerna azért ad szárazságban is több termést, mint a vöröshere, vagy mint egyéb füvek, mert erős gyökerezésénél fogva a kemény talajon is áthatol. Mert hiszen áthatol rajta valamennyi kulturnövényünk, de még sincs olyankor normális termés, ha huzamos szárazság van. Persze lazább talajon jobban diszlik a luczerna és vöröshere; de miért? Mert itt szárazságban nem gátolja a talaj felső része a légzést, mert nem olyan összeálló, szoval ritka, melyen ilyenkor is bír lélegzeni. Némely kötöttebb szivágyag talajon a luczerna sem bír érvényesülni. Ennek nem az az oka, hogy a talaja túltömött, hiszen ki van mutatva, hogy a legkeményebb talajon is könnyen áthatol a növényzet gyökere. Ezt igazolja a Vicia Faba növénygyökere is, mely 7—10 légkörnyomást is kifejti. Hanem csupán a talaj légjárhatatlansága folytán a talajban levő szorult toxinok. A toxinok pedig, ha egyébként ártalmasak is, ha szabad utjuk van, kipárolognak a talajból a növények gyökérzetén át és a helyesen kezelt talajfelület is lehetővé teszi ezt. Ezért kell a talaj felületét, míg azt a növény be nem árnyékolja, porhanyóan, lazán tartani.

Káldy Szücs János.

A Jurenák Miklós-féle ekéről.

Sokat olvastam már szaklapjaink hasábjain erről az ekéről. De magyar gazdához illő módon ezt, az ilyen szerény köntösben megjelenő újdonságot — igazán mondom — még figyelemre sem méltattam eddig!

Multak az évek; a Jurenák-féle eke sok helyen dolgozott! De annak eredményeiről nem igen számoltak be a gazdák a nyilvánosság előtt olyan alakban, hogy az, különösebb érdeklődést keltett volna fel: a többi gazdában. Mindezek ellenére a feltaláló tovább dolgozott ekéjén olyan célzattal, hogy ez munkájának minősége és mennyisége által tulszárnyaljon mindenféle más gyártmányú ekét! És hogy nem hiába fáradozott ő, azt a jury által neki ítelt sok első díj demonstrálja leginkább.

Az elmúlt év őszen, összeköttetésem révén véletlenül kaptam egy ilyen ekét kipróbálásra, a melynek bemutatásánál volt szerencsém Jurenák Miklós urhoz is. A bemutatás kitűnően sikerült és Jurenák ur ezen pár barázda kiszántása után kívánta, hogy az ekére vonatkozó véleményemnek kifejezést adjak is. Erre én nem vállalkoztam, hanem az ekét azon kikötéssel tartottam itt: »hogy, annak munkáját és munkaképességét a birtokomban lévő eredeti Sack-, Bächer- és Resiczai-ekével majd lesz módomban összehasonlítani és ezek után készséggel fogok kívánságának eleget tenni és tapasztalataim eredményeit részrehajlás nélkül valamelyik szaklapunkban közzétenni.«

Ez ígéretemet beváltandó, most — a vonatkozó kísérletek befejezése után — örömmel ragadom meg a tollat, hogy a Jurenák-féle ekéről szerzett tapasztalataim eredményeiről, ugy a feltalálónak, mint t. gazdatársaimnak beszámolhassak! Mert mielőtt a részletes összehasonlítás teteleit ismertetném, már is kijelenthetem, hogy Jurenák ur nem hiába fáradozott, küzdött és áldozott azon célra, hogy a magyar gazdaközönséget egy igazán nagy munkaképességű univerzális ekével lássa el, mert saját tapasztalataim alapján állíthatom, hogy ezt a célját el is érte!

A Jurenák-féle eke kipróbálását akként állítottam be a múlt évi november hó 12-én, hogy ugy ennek, mint a rendelkezésemre álló más ekéknek egyenként 5 öl széles sávot barázdáltattam ki a 360 öl hosszú táblán és minden ekébe lehetőleg azonos erejű négy ökröt fogattam be, a melyek egymást két óránként kölcsönösen felváltották s így mindenféle eke körülbelül azonos vonóerővel dolgozott. Minden eke azonos mélységre és barázda szélességre volt beállítva. A fogatokat hajtó béreseknak pedig kiadatott, hogy valamennyien egyenlő számú fordulatot tegyenek ekékkel ugyanazon idő alatt mindaddig, míg valamelyik a reá szabott terület kiszántásával el nem készül. E munkák pontos keresztülvitelével öreg béresemet biztam meg, az ellenőrzést segédem végezvén.

Már néhány fordulat után feltűnt, hogy a Jurenák-féle ekét vontató négy ökrrel, annak bérese sokszor pihentetett azon célból, hogy társai ötöt utólérjék. Ez a tény, erőmő hiányában a gyakorlati gazda előtt mindenestre arról tesz tanubizonyosságot, hogy a Jurenák-féle eke kevesebb vonóerőt igényel, mint a vele összehasonlított többi ekék. De ez, mind semmi: a teljesítménynek, ugyanazon időalatti mennyiségéhez és minőségéhez képest.

Ugyanis az összehasonlításra beállított ekék közül a reájuk kimért 1800 □-öl területet:

1. az eredeti Jurenák-féle 8-as eke 9 óra alatt,
2. a Jurenák által átalakított Sack-féle D10M. eke 9 óra 30 percz alatt,
3. A Bächer-féle eke 10 óra 30 percz alatt,
4. a Resiczai D10M. N. eke 11 óra 30 percz alatt,
5. a Sack-féle D10M. eke 14 óra alatt szántotta fel 8" mélyen.

Ez eredményekből világosan kitűnik: a Jurenák-féle ekének óriási munkaképessége, mit megokolni az alábbi ismertetés lesz hivatva. A Jurenák-féle eredeti ekét, az általa átalakított Sack-rendszerű eke követi — a munkaképességet illetőleg — a sorrendben, ellenben

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!

A CASE-gép

csövei **nem** folynak
kazánja **nem** megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenygyártmány fölé helyezte.

Vezerképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52g.

a többi rendszerű ekék messze elmaradnak mögötte.

Meg kell jegyezni: hogy az összehasonlító szántás olyan táblán végeztetett, a melyen a buzatarló annak idején (közvetlenül az aratás után) tárcsással bemiveltetvén, arra istállótrágya hordatott ki és ez, ismét csak tárcsásokkal munkáltatott be. Természetesen, az elmúlt időjárás következtében ezen a területen vigan keltek ki és tenyésztek tovább az elhullott (buza- és gyom)-magvakból fejlődött kelések a bekövetkezett szántásig. Miből kifolyólag tehát az őszi szántás nem csak azt célozta, hogy a talaj az említett mélységig a megfelelő légköri behatásoknak tétessék ki és vízelnyelő képessége fokoztassék, hanem és főként azt is, hogy az őszi rajzó legyek és más parazitáktól ellepelt kelések az adott mélységre jól aláakartassanak és ezáltal a paraziták teljesen tönkretétessenek! Ezen cél elérésére is a Jurenák-féle eredeti eke bizonyult a legjobbnak. Mert, habár a reászerelt két csoroszlyát, a talaj lágy volta miatt el is kellett távolítanunk, mivel ezek a sekélyen bemunkált istállótrágyát és a sok «kelést» összehúzták, minek folytán tehát azok a tulajdonképpen célt: a nagy munkaképesség kifejtését egyáltalán nem szolgálhatták, mégis a Jurenák-féle eke a legelőkeletesebben felelt meg így is hivatásának, mert ilyen állapotú talajon is a legmegelőbbben fordított ügy, hogy az inficiált palántákból csak elvétve akadt egy-egy a föld felszínén. Ellenben a többi ekék azoknak legalább is felét a felszínen hagyták. A jó fordítás jelensége az eke szerkezetén kívül főleg a kevés vonóerő szükségletnek tudható be, mely az eke gyorsabb vonatását teszi lehetővé, a minek természetes következménye: a fordítás minőségének javulása!

Ezen kívül a Jurenák-féle eke egyenletes és a mi viszonyainknak megfelelő tökéletes munkáját mi sem jellemezheti eklatánsabban, mint az a valóság, hogy a reá szabott fogás egyenletesen fogyott ki, vagyis, hogy barázdái a fogytukig mind olyan egyenletes egyenesek voltak, mint a barázdoló béres által vont fogás első barázdái.

Nagyon sajnálom, hogy a feltaláló által ajánlott ama kísérleteket, a melyeket a két csoroszlya kipróbálására vonatkoztak volna, végre nem hajthattam, egyrészt azért, mert a talaj állapota annak nem felelt meg, másrészt pedig azért sem, mert már nem volt szántani valóm akkor, a mikor erre felhívást kaptam. Pedig a Jurenák-eke könnyű járásán kívül épen és főleg ezen szerkezetéből eredő széles (12—14") barázdák felszántása által mutatta volna ki munkaképességének óriási fölényét a többi ekék felett. Az adott viszonyok között tehát meg kellett elégednem a fenti eredményekkel, a melyek nekem így is nagyon imponáltak. Békéscsabán és Hatvanban a versenyen erről is meggyőződtem.

Jurenák ekéjén az alább leírt ujitásokat eszközölte; a melyek mind olyanok, hogy ezek által a fenti vázolt előnyök biztosítva vannak. Nézzük ezeket most már sorban:

1. A talyigaru: »a vezér« fixirozva van, vagyis jobbra-balra nem állítható, tehát csak a barázdával párhuzamos síkban állhat. Mi által nem csak a tengely és kerékgyak bevágódása kerültetik el, hanem az

ekének határozott és nyugodt járása is biztosítottatik. Így a kopás a minimumra redukáltatván, az ekének ezen részei tartósabbak, mint a másféle ekék azonos részei.

2. A kerekek a tengelyvel együtt, vagy a tengelyen külön járathatók. Így a kopásnak kitett részek ez oknál fogva is tartósabbak, mint a közönséges ekéknél. Mert, ha az agyban lévő tengelyrész már elkopott, akkor a kerekek a tengelyen, a kerék szegeinek megfelelő vájatokba való helyezése által, rögzíthetők, miáltal forgásuk a tengelyen lévő öntvényekbe helyeztetik át, a melyekhez: por, sár, piszok nem férhet és így igazi »Bóni« talyigává változik át a talyiga, csupán csak a kerékszegeknek megfelelő elhelyezése által. Ezen berendezés feltétlenül az eke tartósságát garantálja.

3. Kerekei nagyobbak, mint a Sack-féle és más rendszerű ekékéi. A nagyobb kerék ugyanazon ut megtételére kevesebbet fordulván, mint a kisebb, ennek folytán a tengely kopása ez által is redukáltatik.

4. A tengelyen lévő aczelöntvénybe van bele kombinálva a vonórúd, a vonóláncz és a gerendelyt vezető s annak kiesését megakadályozó ovális karika, a mely három lyukban: jobbra-balra állítható. Ennek a karikának az a nagy előnye, hogy a fordulatoknál a gerendely soha sem csuszhatik félre, még annak ellenére sem, hogy az eke tengelye nem áll vízszintesen. Nevezetesen a Jurenák-féle ekének a két különböző nagyságu kereke fix-tengelyre van szerelve; tehát a két keréknek egymáshoz való viszonya: semmiféle irányban sem változtatható meg, mely körülmény az eke beállításánál: nagy előnyt nyújt.

5. A vonóláncz két darabból áll és két helyen van fixirozva, ama célból, hogy az eke jobbra-balra ne billeghessen; minek folytán az ekét vezetni nem kell! És a béres minden figyelmét a vonó állatokra fordíthatja.

6. Minden ekének a legelőkeletesebb része: a szántóvas. Jurenák ennek a tökéletesebb és könnyebb munkáját igyekszik elérni: a két csoroszlya alkalmazása által, melyek a gerendely két oldalára vannak, minden irányban állítható módon szerelve. A két csoroszlya ezen céljárt feltétlenül tökéletesen szolgálja mindenütt ott, a hol a viszonyok a csoroszlyák igénybevételét megengedik: tehát főleg összeüledett és száraz, kemény talajon. És ilyen körülmények között tűnik ki a Jurenák-ekének igazán óriási munkaképessége, épen ezen kétesoroszlyás berendezése folytán. Ezt már annak első bemutatása alkalmából (az őszi esőzés előtti időből való megfigyelésem alapján) konstataháltam, bár akkor összehasonlítást más ekékkel nem tehettem, mert nyomban megeredtek az égnek csatornái. A tulajdonképeni összehasonlítás idején — novemberben — már a talaj annyira elázott volt, hogy a mint jeleztem is, a két csoroszlya igénybe vehető egyáltalán nem volt.

A két csoroszlyát tulajdonképen két eke test helyett alkalmazza Jurenák. A másik csoroszlya ugyanis, az első által lemetszett barázdá szélességű földszelvet a közepén szétvágván, az teljesen megfordul, a mit más képen elérni eddig nem sikerült.

7. A csoroszlyáknak alátétlemezüik van. Ezek beállításával érhető el az, hogy a barázdának a tarló felőli felső része teljesen

tiszta; oda föld nem gurulhat, ugy szintén a barázdá feneke is rögmentes, minek folytán az ökör könnyen járhat ebben.

8. A Jurenák ekéje csuklós gerendelyvel bír és emeltyüvel van ellátva. Ennek segélyével a szántás mélysége pontosan szabályozható, az eke járása pedig kiválóan biztosítható. Ezen szerencsés konstrukcióban látom én — a két csoroszlya alkalmazásától eltekintve — a nagyobb munkaképesség okát. Mert egy biztosan járó eke mindig egyenletes méretű földsavot metsz le és fordít meg; itt tehát a béresnek semmi dolga nincsen az ekével és minden gondját a vonó állatok egyenletes haladására összpontosíthatja. Hogy ez mit jelent az állatok kimélése és kihasználása szempontjából, ezt felesleges gyakorlati gazdatársaim előtt fejtegetnem. Ezen kívül, az ekének beállítása után, a szabályozó szerkezet elzárható és rögzíthető. Minek folytán azon a béres — ha akarna is — nem tud változtatni és így kénytelen ugy szántani, a mint azt a gazda és nem ő látja jónak.

A Jurenák-féle ekének gerendelyére mindenféle miveleti eszköz épen ugy felszerelhető, mint a másféle egyetemes ekék gerendelyeire.

A sokféle nyitás ellenére is a Jurenák-eke olyan egyszerű, hogy a béresnek csakugyan nem okoz fejtörést vele szántani, mert az ujitások valamennyien azt célozzák, hogy a béres ezen gondok alól felmentessék. És a mint az eddigi tapasztalásaim bizonyítják: Jurenák ezt a célját el is érte, mert ma már minden béresem »avval« az ekével szeretne szántani! Már pedig nekem mindig a béres véleménye imponál ott, a hol a kezébe való szerszámról van szó!

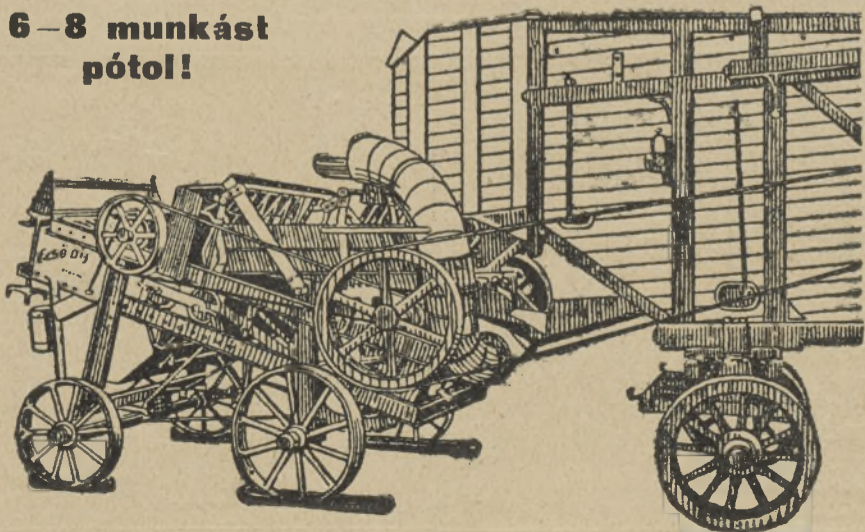
Bármilyen rendszerű eke, kevés munka árán átalakítható Jurenák-féle ekévé, házilag is, ha a szabadalmi jogot és utasítást, darabonként 10 koronáért a feltalátólól erre megszerezzi. (Lakik: Budapest, Horánszky-utca 3.)

Végül csak azt ajánlhatom, hogy a Jurenák-féle egyetemes ekét, minél több gazdatársam próbálja ki és saját tapasztalatai alapján győződjék meg annak — számokban ki nem fejezhető — előnyeiről, a más rendszerű ekékkel szemben. *Váradi Szabó János.*

Utóirat a legelőkről írt cikkemhez.

Multkori cikkem olvasásakor valaki azon véleménynek adott kifejezést, hogy ha a boronálás oly jóleső valami a legelők részére, miért nem tanácsolom, miszerint valahányszor használaton kívül helyeztetnek a paskumok egyes részei, mindig járassuk azokat meg boronákkal? Szerény nézetem szerint ezen havonkénti (mert hisz 4 részre osztva a legelő s mindegyik egy hétig lesz legeltetve) boronálás nem csak azért nem ajánlatos, mert a sok a jóból is megárt s ezzel esetleg (kivált lazább talajon) igen sok hasznos füvet is kitépnének a lánczborona vasfogai s a zsenge kis növénykéek egy részét tán annyira betakarnák talajrézecsékekkel, porral, trágyával stb., hogy azok ki sem tudnának bujni, elhalnának, tönkremennének vagy elcsenevésznek. De másrészt tulsokszor, mert egy évben kétszer helyett nyolcszor megkarczolnánk a füvek gyökereit s azokat nem hogy új sarjhajtásokra ösztökélnénk, hanem esetleg annyira megsértenénk, hogy betegek lennének s előbb-utóbb kivesznének.

6—8 munkást pótol!

WELGER-féle szabáldalmazott

szalmapréselevátor (kazalozó)

az egyedüli, mely minden emberi segítség nélkül teljesen önműködően köző is. — Bálok nagysága szabályozható!

Alkalmazható minden gyártmányú eséplőhöz, anélkül, hogy az eddiginél erősebb mozcsony válnék szükségessé.

Elpusztíthatlan tartósságu, feltétlenül megbízható, háládatos szerszám. Kizárólagos gyártója és egyedüli elárusítója hazánkban és a Balkánon az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t.

Budapest, VI., Váczi-ut 19. Tessék prospektust kérni.

Nagy uradalmakban kívánatra díjmentesen bemutatjuk.

De hát nézzük, hogy is volna csak ez a dolog: először mondjuk márczius vége felé lett a legelő rendszeren megboronálva, ez az uzus; majd máj-odszor május hóban kellene ismét megjárni boronával, mikor pihentetjük, hogy jobban fejlődjen, minek ilyenkor megzavarni a vegetációt, minek letörni a zsenge hajtásokat?

De felteve és meg nem engedve, hogy május hó folyamán oly erősek a növények, miszerint a borona nem tesz bennük kárt, akkor esetleg több esőnek köszönhető e kedvező állapot s a csapadéktól felpuhított tala ra földmívelő eszközzel menni szigorúan tilos, nem csak azért, mert az igavonók lábnyomain sziklakemény foltok keletkeznek, hanem kivált a legelőknél azért, mert elmázolnánk, elkennénk a füveket s silányyná tennénk egy csapásra az egészet; hisz a növények leveleiken keresztül lélegzenek, a levél az ő tüdejük s ha már most agyagos sárral bemaszatoljuk a leveleket, eldugulnak a pórusok, a lélegzet hiányos lesz, a növény elhal vagy legalább is beteg lesz, sinlódik mindaddig míg egy jótékony eső le nem mossa róla a piszkot s újra szabaddá nem teszi a pórusokat. De hol van az megírva, hogy hamarosan jön ily áldást hozó eső? Nincs-e hazánkban elég példa rá, hogy május vége, június eleje száraz, eső nélküli hetekből áll?

A harmadik fogasolás júniusra esnék, mikor a legnagyobb forróságok mellett rendszerint a csapadék is elenyésző csekély sőt sokszor semmivel egyenlő, ha ilyenkor felkarczoljuk a legelő talaját, azt a perzselő nap időkől sugarainak tesszük ki s ezek az amugy is tikkadozó legelőfüveket formálisan kiégetik. Ergo megint csak kárt okoznánk ha ilyenkor fogasolnánk a legelőket, eltekintve attól, hogy ily felesleges, haszontalan sőt károsan ható munkával az amugy is eleget igénybe vett igavonóink dolgát hiába szaporítanánk. Így van ez rendszeren a 4-ik hóban júliusban is, midőn az aratás szorgos munkája nem is igen engedné, hogy még legelő boronálásra is gondoljunk. Utóvégre augusztus vége felé vagy szeptemberben, mikor már néhanapján csak esik s megázul a legelő talajfelülete, kellő vigyázat mellett, hogy ne mázolódjen el a fü, lehet boronálni, ha van elég iga rendelkezésünkre, sőt a közelgő eső biztos kilátásának előérzetében, vagy ha a meteorológia s helyi időjárás minden jele arra mutat, miszerint hamarosan lesz nagyobb csapadék hullás akkor nagyon is jó lesz — kivált lejtős, dombos, hegyes, völgyes — legelőinket megboronálni, mert így utat nyitunk annak, hogy a csapadékvíz mélyebben szívárogyon a talajba s hasznára legyen a növényzet lenebb levő gyökérzetének s meggátoljuk azt, hogy a simára taposott talajról lefusson a völgyekbe, árkokba az a víz minden haszontevés nélkül, mely különben arra lett volna hivatva, hogy legelőnk tikkadt flóráját vidám életre, gyors fejlődésre keltse.

Összes okoskodásaim veleje ez: Rendszeren az őszi és tavaszi legelő boronálással is meg lehetünk elégedve; ha azonban időnk s erőnk van hozzá esetleg (ha a fentirt kedvező alkalom kínálkozik) augusztus végén vagy szeptember hó folyamán is előnyös egyszer, kétszer boronálni legelőnk, de többször teljesíteni a miveltet káros lenne.

Fehér Zoltán.

A leveles cukorrépafej összetételéről, emészthetőségéről és konzerválásáról.

Irta: Dr. Zaitsek Arthur.

A m. kir. állatelettani állomáson 1908—09 ben három különböző helyről származó leveles répafejet vizsgáltunk meg a következő eredménnyel:

A Hári-pusztán (Csanád m.) termelt leveles répafej (I) 29.6% fejből és 70.4% levélből állott, a Nagyteleki gazdaságból (Hatvan mellett) származó (II) 22.1% fejet és 77.9% levelet és a sárvári ujmajori gazdaságban (Vas m.) termelt (III) 37.6% fejet és 62.4% levelet tartalmazott. Ugy a fejet, mint a levelet külön-külön megelemez-tük, miáltal az egész leveles répafej százalékos összetételét kiszámíthattuk. Következőkben utóbit és a fej és levél vztartalmát közlöm:

	I.	II.	III.
A fej vztartalma	74.95	74.40	68.75
A levél	81.60	78.78	83.67

A leveles fej összetétele:

	I.	II.	III.
Vztartalom	79.64	77.81	77.68
Szerves anyag	16.31	18.10	18.70
Hamu	4.05	4.09	3.62
Nyers protein	3.16	3.17	2.81
Tiszta protein	2.02	2.20	1.95
Nyers zsír	0.48	0.56	0.41
„ rost	2.30	2.15	1.94
Nitrogénmentes vonatanyag	10.38	12.22	13.54
Cukor	4.54	5.01	7.03

Bár a háromféle leveles répafejben igen különböző volt a fej és levél viszonylagos mennyisége, azok összetétele — különösen egyforma vztartalomra átszámítva — alig mutat lényeges eltérést. Egyedül a cukortartalom változik erősen és emel edik a fej mennyiségével arányosan, vagyis a több fejet tartalmazó leveles répafej mindig több cukrot tartalmaz, mint a kevesebb fejből és több levélből álló. Ez igen természetes, mert míg 100 g. répafej-szárazanyag kerekén 50—55 g. cukrot, addig 100 g. répafejlé-szárazanyag 3—10 g. cukrot tartalmaz. Kétségtelen, hogy a répafej jóval értéke-sebb, mint a levél, és sok helyen, ahol a fejet szeszgyártásra használják fel, a levelet zöld trágyával alászántják. A gyakorlati gazdák általában úgy vélekednek, hogy a leveles répafejben csak a fej értékes, a levél csupán töltő anyag gyanánt jöhet tekintetbe. Minthogy a leveles répafejet szárított alakban is forgalomba hozzák, felhozom, hogy:

	% cukrot
a csanádmegyei leveles répafej száraz- anyaga	22.28
a nagyteleki leveles répafej száraz- anyaga	22.58
a sárvári leveles répafej szárazanyag tartalmazott.	31.50

A lefejelés módja szerint nagyon változik a leveles répafej cukortartalma, a nagyobb cukortartalmu leveles répafej azonban nemesak a cukortöbblet nagy tápláló értéke miatt értéke-sebb, mint a kevesebb cukrot tartalmazó, hanem azért is, mert a nagyobb cukortartalom a nagyobb fejtartalommal áll összefüggésben. A sok levelet tartalmazó leveles répafej vztartalma is mindig nagyobb, mint a kevesebb levelet és több fejet tartalmazóé, mert a levél — mint láttuk — vízben mindig gazdagabb a fejnél. Rendszerint erősen ingadozik a leveles répafej hamutartalma is, mely a répaszedéskor, ill. a leveles répafej behordásakor uralkodó időjárástól s attól függ, megtisztították-e behordásakor a leveles répafejet vagy nem. Etetés előtt mindenképen ajánlatos a leveles répafejet alaposan megtisztítani.

A csanádmegyei leveles répafejjel a m. kir. állatelettani állomáson j. hokk kihasználási kísérleteket is végeztünk, melyek szerint a leveles répafej:

szárazanyagból	75.1%	szívódott fel
szerves anyagból	82.5%	„
nyers proteinből	73.9%	„
tiszta	64.9%	„
nyers zsírjából	21.9%	„
nyers rostjából	74.8%	„
nitrogénmentes kivonható anyagból	89.0%	„

A friss leveles répafejben (79.64% víz esetében) van tehát emészthető:

szárazanyag	15.3%
nyers protein	2.34%
tiszta protein	1.31%
nyers zsír	0.11%
nyers rost	1.72%
nitrogénmentes kivonható anyag	9.24%

100 gr. keményítő értéke 10.44 kgr. mivel szemben *Kellner* a friss leveles répafejnek (83.8% vztartalom esetében) csak 7.2 gr. keményítő értéket tulajdonít. Ezt a nagy eltérést csak kis részben okozza a vztartalom és az anyag különbsége, ennek oka az eltérő hamutartalom. Ha tehát több különböző eredetű friss leveles répafej emészthető tápanyagainak mennyiségét akarjuk összehasonlítani, nem elegendő a nyers és emészthető tápanyagok mennyiségét egyenlő vztartalomra átszámítani, hanem szükséges, hogy a különböző nagy hamutartalom által okozott eltéréseket is kiiktassuk. Összehasonlításra tehát csakis a vízmentes szerves anyag alkalmas. Az erre vonatkozó adatok a mi és *Kellner* kísérletében teljes megegyezést mutatnak, mert 100 kg. vízmentes szerves anyag keményítőértéke kísérletünk szerint 63.94 kg., *Kellner* szerint 63.20 kg. Ha ezek s erint a friss leveles répafej tápláló értékét (keményítő-értékét) ki akarjuk számítani, elegendő, ha annak hamu és vztartalmát, vagyis a benne foglalt szerves anyag mennyiségét ismerjük.

Ugyanabból a leveles répafejből, melynek tápláló értékét friss állapotban meghatároztuk, nagyobb mennyiséget bezsombolyáztunk. A zsombolyázott anyag összetétele és emészthetési együtthatói a következők voltak:

	Összetétel	Emészthetési együtthatók
száraz anyag	26.20	40.3
hamu	11.68	—
nyers protein	3.13	46.0
tiszta protein	2.43	33.4
nyers zsír	0.51	—
nyers rost	2.98	52.2
nitrogénmentes kiv. anyag	7.90	72.8
cukor	0.66	100.0

A nemsavanyított és savanyított leveles répafej összetételét legjobban úgy hasonlíthatnók össze, ha azt egyforma vztartalomra vagy száraz anyagra átszámítanók, de enélkül is kitűnik, hogy a zsombolyázott leveles répafej jóval kevesebb szénhidrátot és nevezetesen sokkal kevesebb cukrot tartalmaz, mint a nem savanyított. Más részről látjuk, hogy egyes tápanyagok emészthetősége a zsombolyázás folytán erősen csökkent és pedig különösen a fehérjéé és a nyers rosté. A zsombolyázott leveles répafej keményítő értéke en ek folytán már csak 7.33 (10.44 helyett). a zsombolyázott szerves anyagé pedig 50.55 (63.60 helyett).

Míg *Hári-pusztán* zsombolyáztuk, addig Nagyteleken vermeltük a leveles répafejet, mindkét helyen a kazalba, ill. a verembe bevitt és abból kihordott leveles répafej mennyiségét az erjedési anyagvesztés megállapítása végett pontosan megmérve.

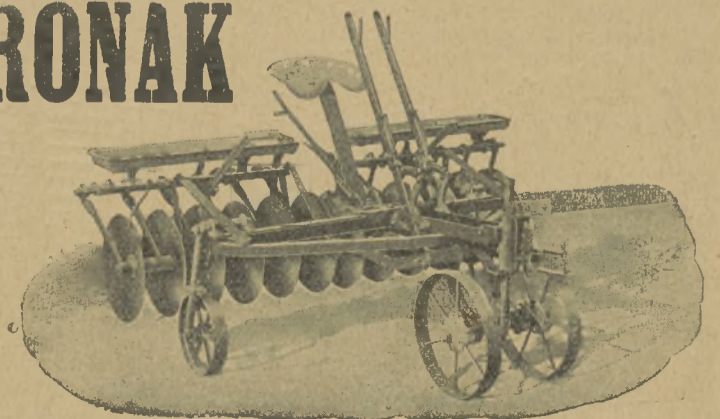
Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenle'es munkájuk, könnyű von'atásuk, legerősebb szerkezetük es legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásokra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük meg'endelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHIN- CO V. PANY, Budapest, V., Váci-ut 89.

A zombolyázásnál a szerves anyagból 39,6%, a cukorból 90%, a veremléskor *Minarik János* uradalmi igazgató mérései szerint a szerves anyagból 37,7%, a cukorból 88,0% vesz el, tehát az összes veszteség a kétféle konzerválási eljárásnál csaknem egyforma volt, bár egyes tápanyagok igen eltérő veszteséget szenvedtek. Még jóval nagyobb veszteségek álltak be az emészthető tápanyagokban; így a zombolyázási kísérletben az emészthető szerves anyagból 55,1% pusztult el. A veremléssel egybekötött nagy veszteség összefügg azzal, hogy a leveles répafej számbajóvó proteint és sok cukrot tartalmaz, már pedig cukortartalmu anyagot nagy veszteségek nélkül csak úgy konzerválhatunk, ha az illető anyagot szárítjuk. Sajnos, egyelőre még költségesebb a szárítási eljárás, sem hogy az általános elterjedést nyerhessen. Ilyképen egyelőre továbbra is savanyítással kell a leveles répafejet konzerválni, legjobb belátásunk szerint a helyi viszonyoknak megfelelően a veremlést vagy a zombolyázást választva. Másrészt a nagy erjedési veszteséget elkerülendő, igyekeznünk kell a leveles cukorrépafej legnagyobb részét friss vagy fonnaszított állapotban feleltetni és csak a megmaradt részt besavanyítani.

KÖNYVISMERTETÉS.

Madárvédelmi törekvések Magyarországon. A társadalom közreműködése. Ez alatt a cím alatt most megjelent füzetben Máday Izidor és Chernel István, mint az Országos Állatvédő Egyesület elnökei kiadták magyar nyelven is azokat az értekezéseket, melyeket a múlt évben Berlinben tartott nemzetközi ornitológiai kongresszuson bemutattak. Ezekben az értekezésekben szerzők beszámoltak arról a tevékenységről, melyet a nevezett egyesület a hasznos madarak védelme érdekében egyfelől az iskolákban, másfelől a nagyközönség körében kifejtett. Hogy ez a tevékenység milyen sikeres volt és mily nagy arányban járult a hasznos madarak védelmére irányuló kormányintézkedések népszerűsítéséhez és érvényesüléséhez, arra nézve a munka érdekes számbeli adatokat sorol fel. A munka terjedelmes függelék kronológikus sorrendben azokat az okiratokat foglalja magában, a melyek a társadalom közreműködésének szervezése érdekében tett lépéseket ismertetik. A munka a „Patria” irodalmi vállalat (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) kiadásában jelent meg. Ára: 3 korona.

A kigazda mezőgazdasági gépei. II. füzet. Irta: ifj. Sporzon Pál. A „Köztelek Olcsó Könyvtára”-nak kiadványában most megjelent füzet, mely kiegészíti az 1910. év nyarán megjelent első füzetet. Míg ugyanis az I. füzetben a szerző a gépek vásárlási módjairól s a velük való bánásmódról oktatja ki a kigazdaközönséget s ezenkívül a talajmívelő-, vető-, kapáló- és kaszálógépek szerkezetét és legcélszerűbb használatát ismerteti, addig a második részben a kigazda által is célszerűen használható gyűjtő-, arató-, cséplő- és gabonatisztító-, takarmányelőkészítő-, szüretelő-, tejgazdasági- és gyümölcsfeldolgozó-gépek és a motorok szerkezetét írja le, ismertetvén a velük való bánásmódot, a működésükhöz szükséges emberi, állati és motorvagy gőzgépmunkaerőt, azok munkaképességét és a velük végzendő helyes munka megítélésére vonatkozó tudnivalókat. A mű könnyen megérthető, egyszerű és világos modorban és mindamellét eléggé szabatosan és kimerítőleg van írva, úgy hogy nemcsak a kigazdák, hanem a kevésbé képzett középbirtokosok s az uradalmi

felügyelő-, munkavezető cselédek is sokat tanulhatnak belőle. A csinosan kiállított, 33 tiszta rajzu ábrával illusztrált és 124 oldalra terjedő füzet ára 1 korona. Megrendelhető a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Állatbiztosítás.

Hol és mely intézetnél lehetne állatállományomat tüdővész, lépfene, serczegő üszög stb. betegségben történő elhullás ellen biztosítani? S kifizetné-e magát akkor, ha az állatállományból évenkénti értékben 8—10% az elhullás? *K. I.*

Kérdés. Száj- és körömfájás gyógyítható-e 24 óra alatt?

Vita tárgyát képezi a bátaszéki m. kir. Tereza. alap. uradalom egyik gazdaságából a gazd. hajdu a kezelő tisztnek jelenti, hogy tehene nyálzik, a jelentésre a kezelőtiszt az uradalmi állatorvossal közölte a dolgot s rögtön kiszálltak a helyszínére, az uradalmi állatorvos konstatálta a tehénen a száj- és körömfájást, egyben a kezelőtiszt útján elrendelte, hogy ugyanabban az istállóban lévő 42 drb. tarka igásökrök szája a beteg tehén nyáladékaival bekenendő, hogy előbb tul essenek a nyavalyán, utána pedig elrendelte az ugynevezett „Bacilol” dezinficiálószerrel a száját mosni. Most már kérem másnap a kezelőtiszt ismét kiment a gazdaságba és azt látja, hogy a hajdu tehene rendesen eszik, ugyszintén az igásökröknek szintén nincs semmi bajuk. Lehetséges-e t. gazdatársaim, hogy a száj- és körömfájást a tehénnél a fent nevezett deszinficiáló szer egy nap alatt megszüntesse, de ha az lehetséges is (?) hogy lehet az, hogy 42 drb. ökrök közül egy sem kapta meg. *G. E.*

Kérdés. Malaczkok oltása.

Milyen szer használandó választott mangalicza malaczkaira orbáncz elleni oltásra? Mikor volna legalkalmasabb az idő korokra nézve? Hol lehetne a legjobb szert beszerezni? Darabonként mennyi adható? Tisztelettel kérem azon gazdatársaimat, kik ezen a téren már tettek kísérleteket, abbeli eredményüket leközölni sziveskedjenek. *S. I.*

Kérdés. Gépek a cement és homok feldolgozásához.

Melyek azon czégek czimei, a melyek a cement és homok feldolgozásához szükséges gépeket készítik. *K. J.*

Kérdés. Irodalom a tőzegterületek kihasználásáról.

A tőzegterületek mezőgazdasági esetleg ipari kihasználására vonatkozó magyar nyelven megjelent műveket hol lehet beszerezni?

Gazdakör M.

Felelet. Miért falják fel a koczák malaczkait czimü kérdésre.

1. Ha a kocza egyszer rákapott a malaczevésre, azt bajosan lehet erről leszoktatni. A malaczevés oka valószínűleg az, hogy a sertés rendkívül szereti a húst s ha egyszer megízlelte, nem szivesen mond le róla s más hiányában felfalja saját ivadékát.

Különösen fiatal koczákra kell nagyon vigyázni, ügyelni kell arra, hogy vemhességük alatt semmiféle nyers hushoz vagy hulladékhoz, vérhez ne jussanak. Malaczozás után a magzatburkokat s vérnyomokat azonnal el kell tüntetni. Hibás szokás a sertéssel saját poklát felfaltni, mert éppen ezek a koczák fogják malaczkait felfalni. Azután pedig 5—6 napig éber figyelemmel kell kísérni a koczát. 6 naposnál idősebb

malaczkot már nem fal fel az anyja. Gondoskodni kell arról is, hogy a fiaztató kutricza egyik oldala vagy sarka kis malaczkoknak menedékkelyül szolgáljon; ezért néhány sor léczet szegezünk fel olyképpen, hogy a malaczkok azok alatt átbujhassanak, a kocza azonban nem; ilyenformán az agyonnyomatás ellen is megvédjük. Azoktól a koczaktól, a melyek már előbbi ellésük alkalmával is felfaltak 1—2 malaczkot, rögtön az ellés után el kell venni a kis malaczkokat, még pedig egyenként, nem várva be, mig mind megszületik, ugyszintén a magzatburkokat is. A malaczkot puha szénával kibélelt kosárban meleg istállóba kell vinni s ott tartani, csak szoptatás végett kell az anyjukhoz eresztetni, de akkor is kell, hogy valaki ott álljon s vigyázzon, nehogy a kocza megegye őket. Mihelyt a malaczkok befejezték a szopást, rögtön ismét a kosárba kell őket szedni és elvinni. 6 nap mulva a kis malaczkok annyira megerősödtek, hogy nyugodtan az anyjuk mellett hagyhatjuk, mert a fürge kis állatok hamarosan a menhelyükre futnak, ha veszedelmet sejtnek. De az 5—6 napos malaczkot már meg sem eszi az anyja. Ez a legbiztosabb mód, igaz, hogy kissé sok fáradságba kerül. Vannak, a kik ennél kényelmesebb módszereket is ajánlanak, ilyen pl. az, hogy a malaczevő kocza fejére, illetve orrmányára egy csizmaszár-darabot szijjaznak olyanformán, mint a kutyákra a szájkosarat. A kocza a vályuból ugyan tud enni a csizmaszáron keresztül is, de a malaczkait már nem tudja bekapni. Sokan jónak vélik a malaczkokat testük több pontján kreolinnal bekenni.

Végül még azt ajánlanám, hogy a kis malaczkok fogát rögtön a születésük után vizsgálja meg s ha tulhegyesek, élesek, köszörültesse egy kissé le, mert az élesfogu malacz szopáskor fájdalmat okoz a koczának, mely aztán fájdalomában nem ritkán elmarja, még pedig olyan alaposan, hogy a malacz belepusztul, a hullát aztán felfalja s ilyen módon megízelve a malaczepecsenyét, élő ivadékát is megeszi.

A megrögzött malaczevő koczát a tenyésztésből ki kell selejtezni.

Dr. Kukuljevic József.

2. A malaczkok felfalásának leggyakoribb oka az, hogy a kocza bizonyos husételhez jut, minek élvezete oly mohóvá teszi ilyenmü ételek, anyagok iránt, hogy e mohóság még az anyaság ösztönét is elnyomja benne. Ezért célszerű a különösen vad természetü koczaktól az ellés után a magzatburkokat azonnal eltávolítani és nem engedni, hogy azokat felfalja. Meg kell akadályozni azt, hogy malaczkait agyonnyomkassa (az alomnak szecskával, a kutricza sarkainak ellátásával vasivekkel, melyek a malaczkokat védik attól, hogy nem eléggé óvatos anyjuk reáfekessen) s végre a malaczkoknak hegyes fogait le kell ráspolyozni, fogóval letompítani, mert ha a malacz fogával a csecset megsejti, a kocza fájdalmában a malacz után kap, azt sokszor megharapja, megvérzi sőt „vérszomjában” nem ritkán tel is falja.

A malaczfelfalás ritkább oka az, hogy az anya takarmányában kevés az ásványi anyag. Ilyenkor iszapolt kréta, faszén, csontdarabok, fahamu adagolása segít a bajon. *M. Porcius C.*

Felelet. Tőzeg mint alom czimü kérdésre.

A tőzegalmozásnak az istálló szagtalanításán kívül egyéb előnyei is vannak, melyek közül különösen nagy vízszívőképességét emeljük ki, mely a tőzeg súlyának 7—9-szeresét teszi és azt a tulajdonságát, hogy igen sok ammoniakot képes megkötni. Ezen sajátosságainak köszönheti a tőzeg legtöbb egyéb kiváló előnyeit is, a melyek almózasra oly hasznavehetővé teszik.

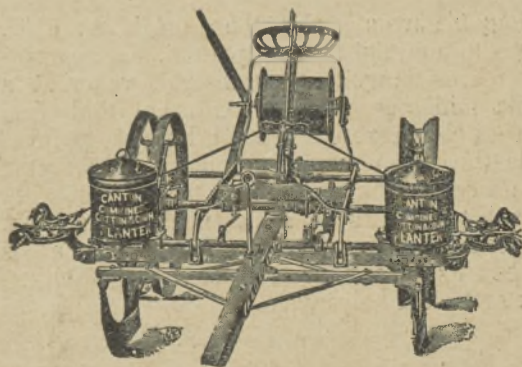
Hogy mily nagy hasznot hajthat a tőzeg nitro-

„SENIOR“ tengerültetőgép

autom. négyzet-ültetőkészülékkel, hazánkban több száz darab évek óta működésben vannak és legjobban beváltak. Minden gazda nagyobb terméseredményt biztosíthat magának a „SENIOR“ munkája által.

Egyszerű szerkezet, legkiválóbb anyag, csekély vonóerő!

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 98. szám.

gén lekötő képességénél fogva, arra jó példa az, hogy rosszul kezelt istállótrágya nitrogénjének 20—23%-a mehet veszendőbe. Egy kat. holdra kihordott 150 q istállótrágyának 75 kg. nitrogénjéből 175 kg. veszt el, ennek pedig a chilisálótromban foglalt nitrogén egységárához képest kb. 30 korona az értéke.

Az almózsra felhasznált tőzeg mennyisége az állatfajtól függ, a mely alá alkalmaztatik. Egy szarvasmarha alá 90 kg., egy ló alá 75 kg. számítandó havonként.

Az almózsát akkor kell megújítani, ha az ammoniak szaga érezhetővé válik. 10—15 cm. vastagságú rétegben szórva el körülbelül 15 nap múlva kell a tőzegalmot megújítani.

Értéke és ára is az almózsra való használhatóságától függ. Minél szálasabb és szárazabb, minél kevesebb fás-, szerves- és e'porladt részt tartalmaz, annál értékesebb. Az idevágó irodalmi adatok szerint 1 m³ ára *nagy átlagban* 1—2 koronára tehető, a melyhez a szárítás, metszés, tépés és szállítás költségei gyanánt *hozzávetőlegesen* még 80 fillér járul.

Hogy mi a már kész almózs q-kénti ára, arra nézve tessék a Hansági tőzegipar r. t.-hoz fordulni Sopronban (gyár Walla, Moson megye), a honnan a tőzeget be lehet szerezni.

Bő takarmány és szalmatermés idején a gazda könnyen nélkülözheti a tőzegalmot, és akkor kisebb értékkel bír a gazdára nézve, de ha szűk takarmánytermő évben, a midőn az őszi szalmát kénytelen a gazda feltakarmányozni, vagy ha kevés szalma terem, akkor különös jelentősége van a tőzegtrágyának és ilyen esetekben bizonyára sokkal jobban kifizeti magát a tőzegalmozás, mintha a gazda silányabb minőségű vásárolt takarmánynyal pótolja a szalmát, illetőleg ha szalmát kénytelen vásárolni.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni a tőzegalomnak a szalmaalomhoz viszonyított nagyobb trágyaértékét sem és azt a kedvező fizikai hatást, a mit a talajra gyakorol.

Trágyaalkatrészeinek mennyisége — a szalmaaloméval összehasonlítva — Grandeau szerint akkora, hogy 1000 kilogramm

	tőzegalommal kevert trágyában	szalmaalom trágyában	többlet a tőzegben
nitrogén . .	7.54 kg.	5.00 kg.	2.54 kg.
foszforsav .	4.01 „	2.60 „	1.43 „
káli	8.50 „	6.30 „	2.20 „

Faltin Adolf.

Felelet. Szibériai köles termelése című kérdésre.

A szibériai köles a moharnak egyik fajtája, termelési viszonyai ezével megegyezők.

Magvának takarmányértéke a kölesével, illetőleg a zabával ér fel. Mindig darálva etetendő, mert apró mag, könnyen rágatlanul nyelik le az állatok s így emésztetlenül fut át a bélesatornán. Különösen a sertéshizlalásnál van jelentősége, de a lovak zabadagjának egy része is pótolható vele (2—3 kg.) *M. Porcius C.*

Felelet. Ökörfogát vagy hidegvérű ló című kérdésre.

Abszolút fölénye nincs se a lónak az ökör felett, se az ökörnek a ló felett, azért nagy- és közép-birtokokon legcélszerűbbnek mutatkozik a vegyes (ló és ökör) igaerő használata.

Tagadhatatlan ugyanis, hogy a ló takarmányozása, vasalása, szerszámja stb. többbe kerül, de azt sem lehet elvitatni, hogy temperamentumánál fogva gyorsabb munkás, gyorsabb fuvarozó, vető-, kapálógépben, boronával stb. jobb munkát végez s az évnél kb. 70—80 napját kivéve mindig befogható, míg az ökör munkanapjainak száma csak 200—220, a mennyivel tehát a ló drágább, annnyival nagyobb is átlag a munkaképessége.

Hogy bizonyos gazdaságban mégis az ökör, vagy a ló fog-e jobban prosperálni, azt a gazdaság fekvési, tagoltsági viszonyai, valamint a munka minősége dönti el. Ott, hol több órai uton éri el az igaerő a szántót, hol sok a fuvarozás (távol van a vasúti állomás) de az utak jók, ott célszerűbb több lovat tartani, míg ott, hol sok a nehéz fuvar, sok a széna, szalma stb. melyet értékesíteni máskép nem lehet s ez is részben az iga állatokra vár, ott inkább az ökörtartás lesz helyénvaló.

M. Porcius C.

HIREK.

Lugosi mezőgazdasági és ipari kiállítás. Krassó Szörény vármegye gazdasági egyesülete huszonöt éves működésének megünneplésére Lugoson f. é. szeptember hó 23-ától október hó 2-ig tartó mezőgazdasági és ipari kiállítást rendez. A kiállítás előmunkálatai már a múlt évben folytak és ezideig a vármegye gazdái és iparosainak részvétele biztosítva van. A vármegye törvényhatósága a földmivvelésügyi és kereskedelemügyi kormány, valamint Lugos város közönségének áldozatkészsége oly alapot teremtetett a kiállításnak, melynek segítségével a kiállítás tartalmának a legszebb keretek megadhatók.

Az egyesület február hó 24-én tartott közgyűlése a kiállítás védnökéül Serényi Béla gróf földmivvelésügyi, Hieronymi Károly kereskedelemügyi minisztereket, Jakabffy Imre belügyi államtitkárt, Dr. Darányi Ignácot, a Magyar Gazdaszövetség és gróf Karolyi Mihályt, az OMGE. elnökét választotta meg. A kiállítás díszelnöke Dr. Medve Zoltán cs. és kir. kamarás főispán, Hosszu Vazul lugosi gör. kath. püspök, Christea Miron karánbesi gör. kel. püspök, Fialka Károly nyug. főispán lesznek.

A kiállítás végrehajtó bizottsága Issekutz Aurél alispán elnöksége mellett állandó működést fejt ki s a kiállítási iroda Póka József titkár vezetésével ezideig 18.000 felhívást bocsájtott ki a vármegye és ország érdekelt gazdái és iparosai között.

A kiállítás alkalmával az országos Magyar Gazdaszövetség részvételével gazdaggyűlés, iparkongresszus, kereskedők gyűlése, tanítók nagygyűlése, tüzoltó- és dalárdakongresszus fog tartatni. Ugyanez alkalommal fogja tartani közgyűlését a délmagyarországi közművelődési egyesület is.

A kiállításra máris nagy számmal érkeztek bejelentések az ország minden részéből. A kiállítási iroda bárkinek készséggel nyújt felvilágosítást.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete ma tartotta tizedik évi jubiláris közgyűlését a Köztelek dísztermében. Előzően az alapszályszerű alapítók gyűlése ülésezett, a mely gyűlésen csöndben ünnepelte a Gazdák Biztosító Szövetkezete tíz éves fönnállását.

A malmok munkamegszorítása. A budapesti malmok a fönnálló egyezmény szerint hetenként csak négy napon át dolgoznak. Április hónap 1-től kezdve azonban joguk van a malmoknak arra, hogy hetenként 5 napon át dolgozzanak. Mivel azonban a lisztüzlet állandóan kedvezőtlen, a malmok körében felmerült az a javaslat, hogy április hónap elsején tul is csak négy napon át dolgozzanak. Két malom azonban még fönttartotta magának a hozzájárulást a négy napos munkaidő meghosszabbításához.

A Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület 50 éves jubileuma. Most 50 esztendeje, hogy Pozsony megye gazdaközönsége érdekeinek hathatósabb védelmére és a vármegye mezőgazdaságának gyümölcsözőbbé tétele érdekében 1861. évi márczius hónap 4-én megalakította a Pozsonymegyei gazdasági Egyesületet. Az ötvenesztendő vármegyei gazdasági egyesület gróf Pálffy Béla elnöklésével tartott jubiláris díszközgyűlésén ünnepelte meg félszázados fönnállásának évfordulóját, melyen a hatóságok és gazdatársadalmi intézmények képviselőin kívül a földmivvelésügyi minisztert Vörös Sándor udvari tanácsos képviselte.

A nagy számban megjelent fényes közönséget gróf Pálffy Béla főrendiházi tag, elnök üdvözölte. Gondolatokban gazdag, szép beszédében a magyar földben elraktározott kimondhatatlan nagy szeretet megnyilatkozásának tulajdonítja azt a mozgalmat, a mely az ötvenes évek végén, a hatvanas évek elején végighömpölyögte az országot, kiadván a jelszót, hogy minden vármegye területén gazdasági egyesületet kell létesíteni. El kell ismernünk, ugymond, hogy a gazdasági egyesületek munkája nyomán sokat fejlődött a magyar földmivvelés. A munka befejezve azonban még koránt sincsen. A magyar földet s annak művelőit számtalan veszedelem fenyegeti. Azt a tanácsot adja gazdatársainak, hogy értsék meg egymást, keressék a békét, tömörítsék erőiket, szálljanak egy táborba valamennyien, hogy ne maradjon egyetlen gazda sem, a ki valamely gazdasági egyesületnek tagja ne lenne. Meleg szavakkal üdvözli

az egyesület megalakításának két lelkes munkását, Bittó Bénit és Bézay Szilárdot, a földmivvelésügyi miniszter képviselőjét, az OMGE. és a Magyar Gazdaszövetség, valamint a vármegyék és a megjelent gazdatársadalmi intézmények képviselőit.

Az elnöki megnyitó után Horváth Jenő ügyvezető titkár tartott felolvasást, részletesen ismertetvén az egyesület ötvenéves működését, mire lelkes éljenzés között bejelentette, hogy a jubileum alkalmából a pannonhalmi főapátság, a Nyugatmagyarországi parcellázó bank, Wiener Welten lovag, a díszegi czukorgyár, Hohenlohe herceg, báró Kuffner Raoul és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete nagyobb alapítványokat tettek az egyesület javára.

Az üdvözlő beszédek során a különböző gazdatársadalmi szervezetek és egyesületek képviselői méltatták a félszázad óta munkálkodó egyesület eredményes tevékenységét.

A Gömörkishontmegyei Gazdasági Egyesület Szentiványi Árpád elnöklésével ülést tartott. Fodor István titkár bejelenti, hogy az egyesület legutóbb Fazekaszaluzsányban rendezett állatdíjazást szép eredménnyel. Több községben háziipari tanfolyamokon oktatták a népet s több helyen alakítottak gazdakört és szövetkezetet is. Az egyesületi működés minden részét felölélő titkári jelentés tudomásul vétele után a földmivvelésügyi miniszter által állatnyésztési czélokra engedelmzett 300.000 korona kölcsön felhasználásának módzataival foglalkoztak s elhatározták, hogy a jelenlegi razzka juhok frizkeresztezéssel fogják megjavítani.

Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület Vásárhelyi József elnöklésével tartott igazgatóválasztmányi gyűlésén a május hónap 5., 6. és 7-én Budapesten rendezendő országos gazdaszövetség rendező-bizottságába Vásárhelyi József igazgatót és Ipolyi-Keller Iván ügyvezető titkárt küldötték ki, majd elhatározták, hogy a mezőgazdasági hitelügyek fokozottabb kielégítése és a határmenti állatcsempészet megakadályozása érdekében fölratot intéznek a kormányhoz. Végül elhatározta az egyesület, hogy erélyes lépéseket tesz a gépügynökök visszaélésének megállítására.

A Győrvármegyei Gazdasági Egyesület a minap közgyűlést tartott Lippay Géza nyug. főispán elnöklésével, a melyen elöterjesztette a földmivvelésügyi miniszter leiratát az állattenyésztés fejlesztéséről. A leirat szerint a földmivvelésügyi miniszter üszöket oszt ki olyformán, hogy 3%-kal hozzájárul az üszök beszerzési árához, viseli a beszerzési és szállítási költségeket és az állatokat egy évre biztosítja. A gazdasági egyesület felhívására mintegy 400 gazda jelentkezett a kedvezményes áru üszökért, a melynek beszerzési árához 200.000 korona folyósíttatnék. A közgyűlés köszönettel vette a miniszter elhatározását. Az egyesület a Pozsonyi Gazdasági Egyesületet 50 évi fönnállása alkalmából táviratilag üdvözölte. A május hónapban tartandó gazdasági kongresszus rendező bizottságába a közgyűlés Lippay Géza elnököt, Fricke Emil, Németh Károly és Csemez Károly orsz. képviselőket, az egyesület tagjait küldi ki.

A Beregmegyei Gazdasági Egyesület Horthy Gyula elnöklésével tartott ülésén két tagot küldöttek ki a budapesti IX. országos gazdaszövetség rendező bizottságába. Elfogadták az ülésen a múlt évi munkálkodást felülvizsgáló jelentést, vagyonmérleget és zárószámadást, majd az 1911. évi munkatervet és vagyonmérleget hagyta helyben a választmány. A Magyar Gazdaszövetség megkeresésére fölterjesztést intéz az egyesület a kormányhoz az ismételt nagy mértékű öltő határszéli csempészet megakadályozása érdekében. Végül elhatározták, hogy Vári községben mintagazdaságot szerveznek, mire ifj. Fedák István titkár bejelentette, hogy Hete és Fejércse községekben új gazdaköröket alakított.

Az Ugvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányi ülése. Az Ungvármegyei Gazdasági Egyesület február 28-án tartotta meg ez évi első igazgatóválasztmányi ülést, melynek fontosabb tárgyai: Bejelentetett, hogy az egyesület által kiscsárdák között részletesre való kiosztás végett a fogarasi állami ménesebirtokról ismét vásárolt pinzgau üszök és tehének kiosztattak. A mezőgazdasági termények és czikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. revíziójára vonatkozó tör-

CREOLIN és PACOCREOLIN
 William Pearson részére törvényileg védett szavak.

CREOLIN
 az orvosi és állatorvosi gyakorlat részére tisztított és tömény-szer, mely főleg alkalmaztatik

műtételnél, sebek gyógykezelésénél, öblögetéseknél stb.

PACOCREOLIN
 a nagybani fertőtlenítések
 kitűnő és bevált készítménye. Legjobb és legolcsóbb szer a száj- és körömfájás legyőzésére.

Házak, udvarok és istállók
 állandó fertőtlenítésének a legjobb és legolcsóbb készítménye. Állatorvosi bizonylatok kívánatra bérmentesen küldetnek. Több mint 20 év óta orvosi és állatorvosi lapokban megjelent tudományos értekezletek főleg a **CREOLIN PEARSON-ra** vonatkoznak.

Mindenféle pótszerkezet — ki-ki saját érdekében — mint értékteleneket és járványos betegségeknek veszélyeseket utasítsa vissza.

A „H” jelzést kimerítő leírást ingyen és bérmentve küldi: **William Pearson, Aussig a. E.**

Szuperfoszfátot Kartellen kívül szállít
 Schvarcz József és Társa, Budapest, VI., Váci-körút 53. sz.

Legtermékenyebb és legnemesebb új fajú burgonyák.
 Rendkívüli jó tulajdonságai és csodálatos nagy termékenysége következtében Európa minden országában vetési célra terjedő, gazdasági akadémiák, gazdasági tanintézetek és kísérleti állomások által úgy hazánkban, mint külföldön kipróbált és legjobb fajú burgonyáknak elismert és nemes burgonya fajok.

Agnelli-féle Hungária eredeti burgonya, ára 100 klg. 20 K, 50 klg. 11 K.
Agnelli-féle Pannónia eredeti burgonya, ára 100 klg. 16 K, 50 klg. 9 K.
Agnelli-féle Magyar kincs eredeti burgonya, ára 100 klg. 14 K, 50 klg. 8 K
 mind az ill. Csári vasúti állomás.
 Kapható létesítőjénél:

Agnelli József plébánosnál,
Csári, (Nyitra megye).

Eladó tavaszbuza és olajpogácsa
 van a méltóságos gróf Degenfeld Sándor ur hadadi uradalmában. **Uradalmi intézőség, Hadad, Szilágy megye.**

Waterloo benzin-motor eredeti amerikai

2 HP compl.	K 1200.—
4 HP "	K 2000.—
6 HP "	K 2900.—
8 HP "	K 3800.—
12 HP "	K 5200.—

bérmentve bármely magyarországi állomásig, beleértve a csővezeték és szerelést. — **Denes B. Budapest, V., Lipót-körút 15.** — Készpénzfizetésnél 10% sonto. **Kereskedők** magas engedményt élveznek. — **Arjegyzék** ingyen és bérmentesen.

Olcsó keltető tojások
 a legkiválóbb díjakat nyert tyúkok és libáktól. Kérjen árjegyzéket díjazott szárnyas, házinyul, galamb, kutyá stb.-ről.
Geflügelhof „Edelweiss“ Wallachisch Meseritsch Mähren.

Magastörzsű
 3 éves **papirdiófa csemeték** 10 darab 10 K, 100 drb 80 K; **magastörzsű cse-resznyefák**, I. fajokban 10 drb 8 K, 100 drb 60 K; **magastörzsű sophora** japán alkác 10 drb 5 K, 100 drb 40 K; 1 éves **őszi barackfa csemeték**, I. fajokban 10 drb 8 K, 1 1/2-2 méter magas **luczfenyők**, földtömbből (Picea excelsea), 10 drb 15-20 K; 1 éves **maclura csemeték**, élősvények, 1000 drb 8 K. Ajánl egészséges s iskolázott példányokban az **uradalmi kertészei, Adony, Fehér megye,** vasut- és hajóállomás.

Szénát szalmát, luczernát, lóherét és zabos búkkönyt **veszek és eladok**
 bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern ló- és gőzpreseim adom. Ajánlatok: **Schreier Béla** takarmány-nagykereskedő, **Budapest, Népszínház-utca 22. sz.** Telefon 20-52.

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható **Stadel gépgyárában, Győrött.**

VALÓ-
 di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghírneve-sebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhető

Polgár Sándornál Budapest, VII., Erzsébet-körút 50.
 Részletes képes árjegyzék ingyen.
 Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott a „Gazdasági Lapok”-ból.

ELADÓ
Fehér köles 17.— korona
Szibériai köles mag 17.— korona
Csillagfürt q-ként 17.— korona
Pop Vinczénél, Zsebely, Temes megye.

Kajszinbarackfák.
 Magastörzsű 20-25 m törzsát-méretű 100 darab kor. 100.—, 25-30 m törzsátméretű 100 drb kor. 120.—
 Bokros fűcs-ák, 2-3 éves, 100 drb kor. 60.—
 Gula alaku, 3 éves, 100 darab kor. 90.—
PECZ ÁRMIN faiskolatulajdonos
 Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.

Amerikai nagyhozamu tengeri műveléshez való vetőmagvak és gépek
 nagy választékban
Gróf Teleki Arvéd uradalmában, posta: **Koncza.**

Korai Székely-tengeri
 bőtermő, puhanemű fajta, vetési célra **válogatva morzsolva** mm.-ként **18** koronáért ab Nagyvárad. Kapható Kiss Sándor gazdasága, Fugyi, (Bihar m.) u. p. Fugyi-Vásárhely.

Hol kaphatnék természetű arankamagmentes lucerna- és vörös lóhermagot? Barna szín nem hiba, csak csiraképesség és tisztaság kötetik ki. Árjánlatot kér: Nádpataki László, Miskolc.

Préselt buzaszalmát és zabszalmát
 szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban
Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska).

Eladó
 gróf Festetich Vilmos toponári telv. simmenthali tehenészetében 12 darab szépen fejlődött, erős csontu, jó fejős anyáktól származó, köröm- és szájfájáson túl lévő **növendékika.** Bővebb felvilágosítással szolgál Bathó József, Toponár, Somogy.

szőlő trágyázása.
 Irta: **Ordódy Lajos.**
 Ára 3 korona.
 Ajánlott küldéssel **3.45 kor.** Utánvétellel küldve **3.65 kor.** Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük. Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában
 Budapest, IV., Muzeum-körút 7.

MEGJELENT KODOLÁNYI-fele 1911. ÉVI GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

51-ik ÉVFOLYAM. a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal. 51-ik ÉVFOLYAM.
 Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szétküldéssel 3 kor. 25 fill. Utánvétellel küldve 3 kor. 45 fill. Megrendelhető a „GAZDASÁGI LAPOK” kiadóhivatalában, Budapesten, IV. kerület, Muzeum-körút 7. szám alatt.

Stahel és Lenner
 Zrieur- és lemezlyukasztó-gyár **BUDAPEST.**
 VI., Angyal föld, Országbiró-utca 44-46. sz.

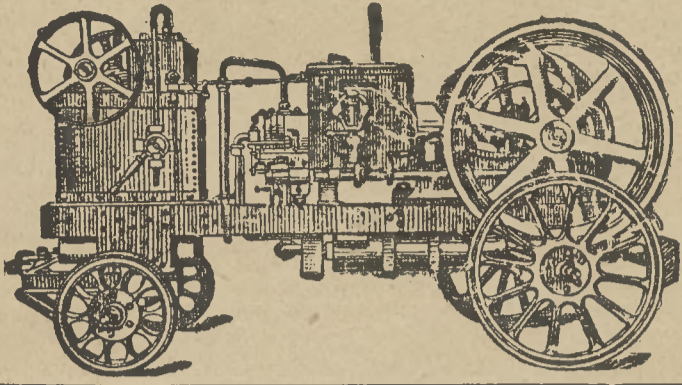
Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMEZRÓSTA** gőceséplő gépek számára.

LANGEN és WOLF motorgyár

BUDAPEST, VI., Váci-körut 59.

Eredeti **OTTO**

„**OTTO**”

-féle lokomobílok, benzín- és szivógáz-motorok.

Kényelmes fizetési feltételek.

680 kilogramm tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság előtt utáncépeleltünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a **STERN-féle szab. dobkosár-betétléczczel.**

Kérdezősködéskor ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

Bárdos és Brachfeld BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5. sz.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŐ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Rausweller János

szab. chronometer- és műóra, kitalálója a remontörz ingadróbnak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással **RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

„REFORM” melegágyablak.

Ezen, valamint mindennemű vasszerkezeti munkákat elvállal és elkészít

Farkas és Társa

vasszerkezeti gyára

BUDAPEST

VI., Lehel-utca 8. sz.

TERVEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSEKKEL KÉSZSÉGGEL SZOLGALUNK. KÉRJEN INGYEN ÁRJEGYZÉKET.

SZIVATTYÚINK ELÁRASZTJÁK AZ EGÉSZ VILÁGOT

Győző Béla és Társa BUDAPEST

V. BÁRO ACÉL-UTCA 3 AVIGSZINHÁZ MELLETT. KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országszerte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és Józsefaknai tömörszenünket ajánljuk a magyarországi gazdaközönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesített Köszénbánya és Iparvállalat R. T. Budapest, V., Arany János-utca 29.

Minden gazdaságnak, ipartelepnek, kastélynak, lakóháznak stb. lehet ma már olcsón saját villamvilágítása és vízvezetéke, melyet modern gépekkel jutányosan létesítünk.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD műszaki és villamossági vállalat, Budapest, VI., Gyár-utca 7/a

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900. KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban és versenystállóban 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak ezen védjeggyel való! Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten VI., Király-utca 12. VI., Andrássy-ut 26.

A világ legjobb, legolcsóbb és leghiztosabb Kutszivattyuja az „OMEGA” LÁNCZKUT

mert rendkívüli sok vizet ad, mert kis gyermek kezelheti, mert soha be nem fagy, mert soha nem romlik, mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD, Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

Sertés-eladások és vételk

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál Budapest, VIII., Népszínház-utca 22. (Polgári serfőzde bérpalota.) Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

THIERRY A. BALZSAMA törvényesen védve.

Allein echter Balsam aus der Schützengel-Apothek... A Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Saverbrunn.

Csakis apóca védjeggyel valódi. Minden hamisítás, utánzás és más balzsamok félrevezető védjeggyel árusítása törvényesen üldözötték és szigorúan büntetettek.

Ez a balzsam: 1. Utólérhetetlen hatásos szer a tüdő és mell minden betegségénél, enyhíti a katarrust, csillapítja a váladékot, szünteti a fájdalmas köhögést és hasonló avult baokat is gyógyít. 2. Kitűnően hat torokgyulladásnál, rekedtségénél és minden nyakbetegségénél stb. 3. Gyökeresen megszüntet minden lázat. 4. Gyógyítja a máj, gyomor, belek minden betegségét, gyomorégőséget, köhögést és szagot. 5. Gyógyít aanyerót és h-moroidát. 6. Enyhén székeljő, vértisztító, tisztítja a vesét, erősít étvágyat és emésztést. 7. Kitűnő fogfájás, odvas fogak, szájpálást stb. elviszi száj és gyomor rossz szagát. 8. Jó szer gilisztá, galandféreg és epilepszia ellen. 9. Külsőleg gyógyít sebeket, forradásokat, orbánczot, kiütéseket, égési sebeket, fagyást, rühöt, fejfájást, zúgást, eszt, fűfájást stb. Egy családban sem hiányozzék. Kivált influenza, kolera s más járvány idején. Gondosan tessenék ügyelni a zöld védjegyre az apózával. Kapható Budapesten, Török József

gyógyszerésznél és magyban az összes gyógyszerkereskedésben. Cím: A. Thierry védangyal-gyógyszertára Pregrada, Rohits mellett, 12 kis vagy 6 dupla, vagy 1 nagy kőműves üveg ára 5 K 60 ill. Kisebb mennyiség nem küldetik. Szétlétés csak a pénz előleges beiktatása. Vagy utánvét mellett. Thierry-féle egyedül valódi Centifolia hűző és gyógyító keszes az összes sebekre stb. 2 doboz 3.60 korona.

KOBLINGER **GYULA**

ÉRTÉKES MŰVEK POLYORANTON AJÁGYZÉSEK ÉS MÉRTESEN KÉSZÜLT Tervek

BUDAPEST, VI. CSÉNGER-UTCA 22.

Szőlővessző,

szőlőoltvány eladó

a legjobb minőségben, legolcsóbban.

Gyökeres szőlőoltvány

Gyökeres szőlővessző

Sima szőlőoltvány

Sima szőlővessző

a legjobb **csemege** és **borfajokban** és gyökeres és sima **Ripária Portális**.

Szőlőoltványtelep Részvény-Társaság Gyöngyös II. szám.

➔ **ÁRJEGYZÉK INGYEN.** ➔

50 millió akác- és erdei csemege

2 éves akácmagoncok 20-200 cm. magas, 4-20 mm. erős, 1000 drb 15-35 kor., 10.000 drb 120-300 kor.; 3 éves akácmagoncok 100-300 cm. magas, 10-30 mm. erős, 1000 drb 30-50 kor., 10.000 drb 250-450 kor.; 2 éves iskolázott 50-200 cm. magas, 8-25 mm. erős, 1000 darab 25-45 kor., 10.000 drb 250-400 korona; 3 éves iskolázott 100-250 cm. magas, 10-25 mm. erős, 1000 drb 50-70 korona, 10.000 drb 450-650 kor.

10 millió Glaeditia:

2, 3 és 4 éves magoncok, nagyság szerint 10-50 kor.; 2, 3 és 4 éves iskolázott 35-65 kor. 1000 darabonként.

Erdei csemekete:

Lucfenyő 1-4 éves, 1000 drb 2-9 kor., erdei fenyő 1-4 éves 1000 drb 3-9 kor., fekete fenyő 1-4 éves 1000 drb 3-9 kor., kocsányos tölgy 1-4 éves 1000 drb 6-20 korona. Továbbá igen nagy készlet gyümölcs-, dísz- és sorfákban, díszbokrokban, rózsákban, tülevelű fákban stb. Képes főárjegyzéket kívánatra ingyen küld: **Gróf Batthyány Zsigmond uradalmi intézősége, Csenedlak, posta Ferencz-lak, Vas megye.**

Arankamentes vagy legalább arankamentesíthető

kisarankás lóhere- és luczerna-magot, baltaczimet

valamint mindenféle egyéb gazdasági magvakat vásárol

a legmagasabb áron

HALDEK

UTÓDA

magnagykereskedése

József főherceg ö. os. és kir. fensége v. udvari szállítója

BUDAPEST
V., Bálvány-utcza 6.

Elsőrendű magyarfajú **Erdélyi jármosökrök,** ugyszintén 1 és 2 éves magyarfajú

Erdélyi ökörborjúk minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt. (Szolnok-Doboka megye.)

Önműködő növénypermetezőt vadrepce, vadmustár és más gumókiirtására, valamint répa és burgonya permetezésre gyári áron alul szállít:

IG. HELLER

Bécs, II/8. Schrotzbergstrasse Nr. 1.

Eibenschitzi óriási spárga

ANT. WORELL

cs. és kir. udvari szállító

és spárgatermelő, Eibenschitzben (Morvaország.)

díjazva számtalan bel- és külföldi kiállításon első díjakkal, megkezdte a szállítást március 20-ától részint a saját, részint J. Kocitól megvet termelvényekkel — ezelőtti cím: Gazdasági Egylet spárgatermelési szakosztálya az „eibenschitzi óriási spárga növényeknek”, általa a legdusabb hozamra gyöngédhúsa és finom aromára kitenyészte. — 14 nappal előbb, mint bármely ismert fajta. Rendelkezésre állanak 1, 2, 3 éves gyökök, melyek mindegyikének enyészésképeiről garanciát vállal. Május hónapban solo- és asztali spárgát szállít naponta kétszer vágva, kötegekben, lazán vagy súlyra.

Minden megrendeléshez német nyelven „Utasítás a spárgatermeléshez” ingyen mellékelve.

RUBEROID

16 év óta bevált

tetőfedő és elszigetelő anyag

viharálló, vízmentes, magas elszigetelő képesség. Fentartási mázolás felesleges. Egyszerű alkalmazás. Árajánlat, költségvetés s. b. bérmentve.

AVENARIUS-MÜVEK
LIGETFALU (Pozsony).

HUTTER és SCHRANTZ

Alapított 1824. Részvénytársaság. Alapított 1824.

Az osztrák-magyar monarchia legregibb szakmabeli cége.

Ajánlja első minőségű,

többszörösen csavart, kész állapotban tűzben horganyozott gépsodronyfonatait.

A kitűnő horganyozás következtében tartósság tekintetében páratlan gyártmány! Nem tévesztendő össze a négy-öglletes (□) lyuku, végig sodrott és végig hullámzott szálakból álló fonatokkal!

Meglepően olcsó árak!
!! 26 fillértől feljebb !!

És nagyobb vételnél még magas engedmény! — Kapható minden jobb vaskereskedésben! — Sűrű (6 cm. tuskaválsáú) horganyozott tuské-drót méterje 5 fillér. — **Egyszerű fűtési feltételek!** — Kerítésrácsok kovácsolt vasból, kapuk, ajtók sodronyfonatos betétekkel igen csinos kivitelben és minden elszakmához tartozó cikkek kitűnő minőségben, legolcsóbb árak mellett. — **Legmagasabb kitüntetések.** — **Ezrekre menő elismerőlevelek!** — Árjegyzékek és minták bérmentve és díjtalanul.

Magyarországi telep:

Budapest, Váci-körút 61/15. sz.

Levélezim: **Hutter és Schrantz r.-t.**

Világkiállításokon a legnagyobb díjakkal kitüntetve

Pasztörözés a bor hevítése nélkül!

A Mallé aszbeszt porcellán szűrő a borokat szűrés közben az összes betegség-csiráktól mentesíti és az ily szűrőn átment borok nemcsak kristálytiszták lesznek, hanem semmi további pincekezelésre nem szorulnak. Palackozásnál nélkülözhetetlen.

Gyártja:

Méran Frères, Páris (155 Faubourg Poissonnière).

Felvilágosításokkal szívesen szolgál: **Cifka József Budapest, V., Váci-körút 46. sz.**

NAGYENYED-re (elsőrendű árú) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társai faiskolák és szőlőoltványtelepek

Gazdasági ismeretekkel

és nagy összeköttetésekkel rendelkező, intelligens, jó megjelenésű urak, kik uradalmak látogatására vannak hivatva, jobb **jövedelmű állásra kerestetnek.** Ajánlatok „Gép” jelige alatt Mosse Rudolf hirdetőjébe, V., Nádor-utca 11. szám intézendők.

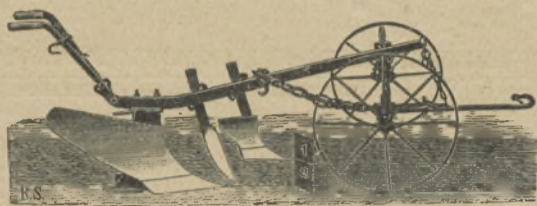
Propper Samu

mezőgazdasági gépüzletében

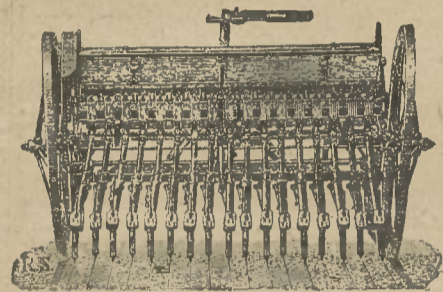
Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös árakon kaphatók: **valódi**

Sack-féle aczélekek, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitűnő szőlőmivelési

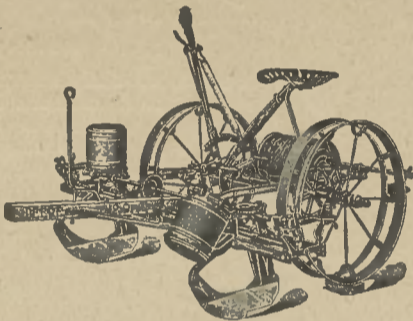

Valódi SACK-féle aczéleke.

Valódi SACK-féle sorbavető.

eszközök, ^{ugyszintén} ^{eredeti} „Westfália“ műtrágyaszórógépek, amerikai **Deering-féle** általában elismert **tárcsásboronák**, ^{nemkülönben} ^{legkitűnőbb} **szecs-kavágó- és répvágó-gépek**, eredeti amerikai „Ohio“ kukoriczaszántépőgépek

DEERE kukoriczaültető.

(Schredder), **Kayser-féle** gabona-centrifugák, „**Spolló**“ meszelő- és permetezőgépek, szalmakötél-fonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

Ujdonság!

Ujdonság!

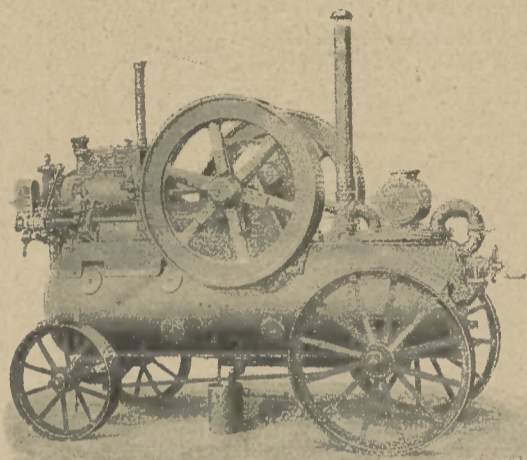
Legújabb szerkezetű cséplőkészlet.

Szabadalmazott

Szivógázlokomobil

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként 480-500 gramm.

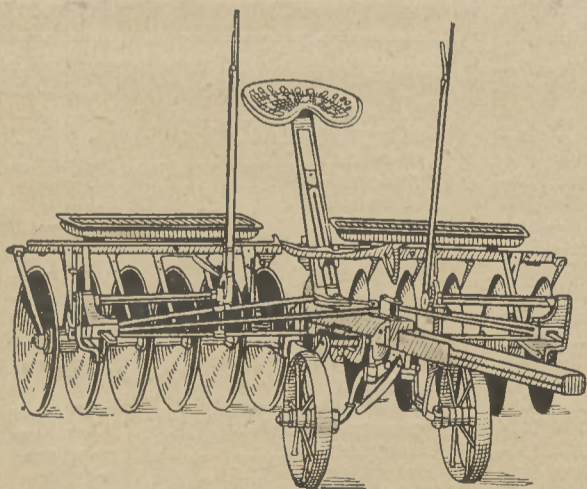
Tüzelés faszénnel és antracszittal.

Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönseget, hogy az Államvasutak Gépgyárának ezen legújabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni sziveskedjék.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

!! Hullámos tárcsásju tárcsásboronák !!

Tagadhatatlanul tökéletes munkát végző és kevés vonóerőt igénylő tárcsásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. — Mielőtt tárcsásboronát vásárolna, érdeklődjön a **hullámos tárcsásju tárcsásboronák** számtalan előnyeivel. — Ajánlattal készséggel szolgálunk.

Az eredeti „MELICHAR“-féle páros sorú UNICUM DRILL

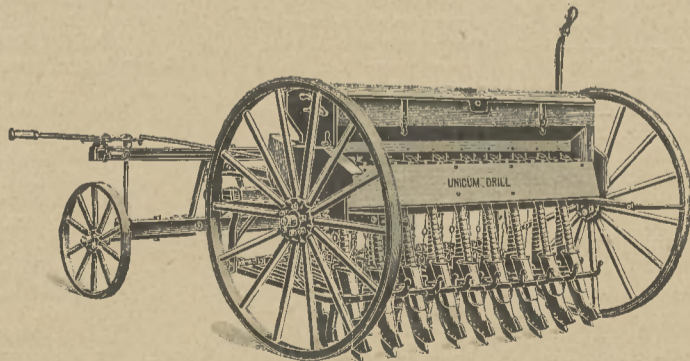
valamint a műtrágyaszóró-szerkezettel kombinált

IMPERATOR

vetőgép, végtelen egyszerű kezelhetősége és szerkezete, nemkülönben csekély vonóerő-szükségleténél fogva az összes vetőgépgyártmányok között első helyet foglalja el. — Az „Umicum Drill“ magelosztása ideálisan egyenletes.

ÓVAKODJUNK UTÁNZATOKTÓL!!

Abrás leírással és árajánlattal szívesen szolgálunk!

BÄCHER RUDOLF - MELICHAR FERENCZ

cégek, magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

GAZDASÁGI LÓTAKARÓK

uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kötélárak, manillazsineg, kölesön és eladás kartellen kívül.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10.

Telefon: **35-92.**

HA ÖN
EGY GAZDASÁGOS
ÜZEMBIZTOS=
KIVÁLÓMUNKATELJESÍTMÉNYŰ

MOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETET
ELŐNYÖS ÁRBAN KEDVEZŐ
FIZETÉSI MÓDOZATOKKAL
TELJESSZAVATOSSÁGGAL
BESZEREZNI ÖHAJTUGY,
FORDULJON MEGKERESÉSSEL

SZÜCS ÖDÖN
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 66 SZ. A.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI GÉPKERESKEDELMI
VÁLLALATHOZ, MELY CÉLGEFELSZÓLTÁSRA ÁRJEGYZÉKET
ÉS KÖLTSÉGVETÉST DIJMENTESEN KÜLD MEG.

GAZDÁK
figyelmébe!
= 50% =
olcsóbb,
mint bármely más világító anyag a
pyroleum
világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab
BUDAPEST,
IX. ker., Kőraktár-utca 28.
2928/1911. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

A Heller-féle „**KING**” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az esetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.

Gyártók azonkívül:
Pittore és Triumph
nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (tojes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.
Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Eredeti Hanna vetőárpat

a párisi kiállításon „Grand Prix”-vel kitüntetve, megvételre ajánlja **Kubicsek Ferenc** földbirtokos, **Cellechovitz,** Prossnitz mellett, **Morvaországban.**

Az idei Temesvári Szent József **országos vásár**

f. é. március hó 16-ától bezárólag március 20-ig fog megtartatni. **Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra március 16-ától, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.**

Temesvár, 1911. február 15.
A városi főkapitányságtól:
Beé Ferenc, főkapitány.

Egy új járatható **széna- és szalmaprés** (Kniehebel System) járgányhajtásra berendezve, Hofherr & Schrantz bécsi gyármánya, eladó, kedvezményes áron. — Cím: Carl Paredschneider Baumgartenberg, O.-Oestr. Elfogad szénát, szalmát fizetéképen.

megvesz bármely mennyiségben készpénz ellen:
Ferber Berta, Wien,
IX., Marktgasse 51. sz.

Szőlőtelepem 190 májusban Őfe sége legfe. söbb dicséretét és elismerését, továbbá állami arany- és ezüstérmét nyert a bpest. nemzetközi kerítésze i kiállításon!
Készlet gyökeres 1 és 2 éves fél millió. **Árjegyzék kívánatra bárkinek küldetik bérmentve!** **Sima-készlet 4 millió,**
Kivonat MICHL ISTVÁN tatatóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

A szőlőfaj neve	1 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
	korona	korona	korona	korona
BORFAJ:				
Burgundi fehér	5.-	40.-	1.80	14.-
Erdői (fehér Bakar)	4.50	36.-	2.20	8.-
Erdélyi Leányka				
Ezerjő			1.20	6.-
Fehér Bogdányi dinka			1.40	10.-
Furmint			1.40	8.-
Járdovány			1.40	12.-
Mézesfehér	4.50	36.-	1.20	7.-
Miravacsi			1.60	12.-
Mustos			1.20	8.-
Olasz rizling			1.-	5.-
Pozsonyi fehér			1.60	12.-
Rajnai Rizling			1.40	10.-
Rakk				
Sauwignon				
Szerémi zöld	4.50	36.-	1.40	9.-
Szlankamenka			1.40	9.-
Zöld Sylváni			1.40	0.-
Bogdányi dinka piros			1.60	12.-
Kövidinka	4.50	36.-	1.-	6.-
2 éves	6.-	50.-		
Szlankamenka	6.-	45.-	1.60	9.-
Tramini			1.60	12.-
Veltelini			1.2	7.-
Alicante bouchet fekete			1.20	8.-
Aramon			1.20	8.-
Carbenet			1.20	6.-
Kadarka nemes	4.50	36.-	1.20	6.-
Merlott			1.20	6.-

A szőlőfaj neve	1 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
	korona	korona	korona	korona
Nagyburgundi fekete			1.20	7.-
Oportó	4.50	38.-	1.20	8.-
Othelló	4.-	32.-	1.20	7.-
Vegyes borfaj	4.-	30.-	1.-	4.-
CSEMEGEFAJ:				
Chass. blanc, croquant fehér	5.-	40.-	1.40	8.-
Fontainebleau			2.-	12.-
Gama Drome			2.-	16.-
musc. de Nantes			2.-	16.-
Napoleon			2.-	16.-
Vibert			2.-	12.-
Fontain, rose piros			2.20	18.-
rouge			2.-	16.-
Imperial rouge	5.-	40.-	2.-	16.-
2 év.	7.-	60.-		
Negropont			2.-	16.-
Ronsard			2.-	16.-
Tokaj angevine			2.20	18.-
rouge croquant	5.-	40.-	1.40	9.-
2 év.	7.-	60.-		
Muscat Alexander fehér			1.40	10.-
2 év.	8.-	70.-		
candia			4.-	30.-
croquant			2.-	15.-
dr. Rob. Hogg			3.-	25.-
Lunel 2 éves	7.-	60.-	1.60	12.-
Ottonei			2.-	16.-
Pansée			3.50	30.-
di Corail piros			3.-	24.-
frontignon rouge			2.50	20.-

A szőlőfaj neve	1 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
	korona	korona	korona	korona
Musc. Hamourg 2 év. fekete	10.-	80.-	3.50	30.-
Maderstield court			3.-	25.-
Calabiai 2 éves fehér	10.-	80.-	2.50	20.-
Csabagyöngye			12.-	80.-
Damaskusi			3.-	25.-
Ezredéves emlék			2.50	20.-
Ferdinand Lesseps			3.50	30.-
Genuai óriás			2.50	20.-
Keeskecsacs			2.-	16.-
Kossuth Lajos			3.-	20.-
Madelaine angevine			1.50	9.-
royal				
Malaga 2 éves	10.-	80.-	3.-	25.-
Melinet (homok királya)			3.-	25.-
Passatutti			1.60	10.-
Precoce de Malingre			1.60	12.-
Szemendriai 2 éves	10.-	70.-	2.-	16.-
Keeskecsacs			2.50	20.-
Malaga rosea			3.-	24.-
Malakoff Usum			3.50	30.-
Rosa minna di Vacca			2.50	20.-
Dodrelábi fekete			2.-	16.-
Izabella			1.60	12.-
Malaga kék			3.-	25.-
Ökörszem			2.-	16.-
Vegy. csemege exquisit fajok	5.-	45.-	3.-	20.-
2 év.	8.-	70.-		
kiváló jó 2 év.	6.-	50.-	2.-	12.-
chasselas fajok			1.40	9.-
Rip. Portális I. oszt. 2 éves	5.-	50.-	2.50	20.-

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásaimat számítom fel. A vesszők fajtiszták, szokványminőségűek, peronospora, oidium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/3, előleglet kérek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismerőlevél tanuskodik, — többek közt állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

Homokértékesítés. Akinek homokja van, kérje saját érdekében!

- F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
- F. A. I. Kézi üzemre berendezett betontegla- és alagesőgyártás,
- Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementserépgyártás,
- B. B. I. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
- C. S. I. A cement- és mozaiklapok gyártása

czimü árjegyzőkeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzemben mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő gépeinket.

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, VII., Baross-tér 15. sz.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

HANN' jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pontosan ezen jegyre, mert patkóink minden tekintetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpátkók ökrök részére. Szabadalmazott lópátkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és háts lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhöz minden nagyságban és mennyiségben.

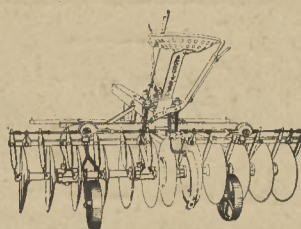
Minták és árjegyzékek ingyen!

Egyszerű tartós szerkezet!

Kiváló aczelanyag!

Legujabb rendszerű

amerikai

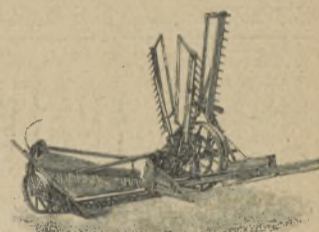

TÁRCSÁSBORONÁK.

Fükaszaló, marokrakó és kévekötő aratógépeink

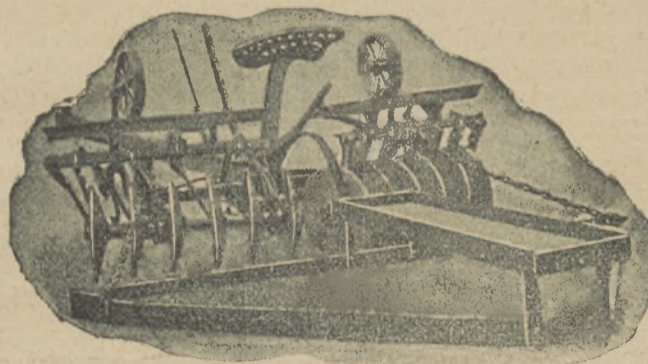
a legjobbaknak vannak elismerve

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket, költségvetést.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

Nélkülözhetlen minden tárcsásboronák után való szabadalmazott „GREGOR”-féle **TALAJJEGYENGETŐ,**

2962. számú szabadalom.

Wilhelm Vilmos és Fia czég, Lengyel-tóti (Somogy megye).

mely a tárcsák után maradó bakhátat és barázdát eltünteti. A talajjegyengető a tárcsák után akasztva azokkal egyidejűleg dolgozik és emellett a vontatáshoz semmi fogatszori-ást nem igényel.

Ára 30 korona.

Isme- tetők és referenciák készséggel küldetnek.

Rendelésnél a tárcsa szélessége e őirandó.

Lehetőleg már most kérünk szíves előjegyzéseket!

Kizárólagos elárúsító:

Az első horvát szalámi, füstölt és zsiradékárú-gyár **M. Gavrilovic Söhne A. G. Petrinja**

szállít a legolcsóbb napi áron különféle

szalonnát

füstölve és sózva,

husárukat

szalámit, zsiradékot és mindenféle más árukat a legelőzékenyebb kiszolgálás mellett. Kérjen árjegyzéket.

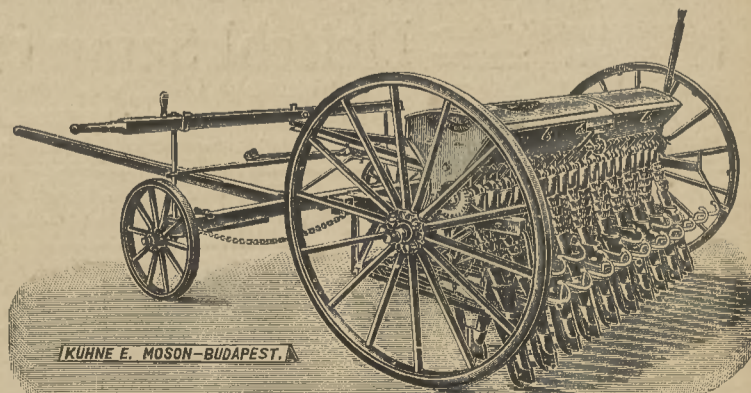
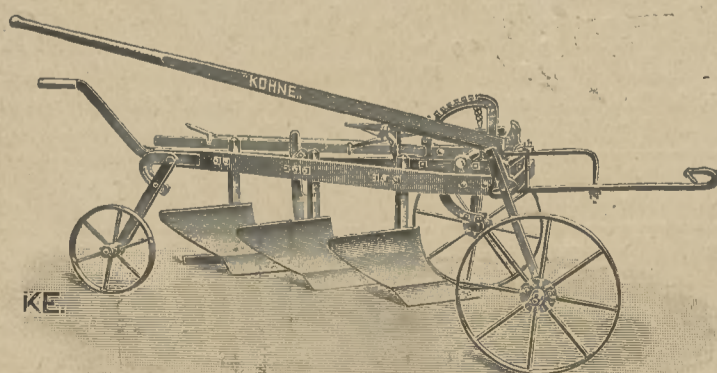
Egy- és többvasu aczélekéket, rét- és szántóföld-boronákat, rugós-fogas porhanyító-eszközöket, tárcsásboronákat, talajtömörítőket, Mosoni Drill és Vera II. vetőgépeket, Lass-féle répakapálókat, Osborne aratógépeket

szállít:

„Kühne“

mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

EREDETI

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

PÁRATLANOK

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST-KELENFÖLD

vasutállomással szemben.

Magajárók után vontatható

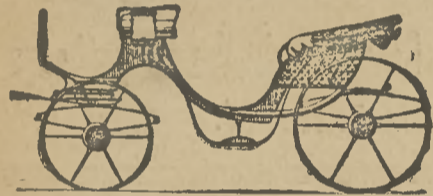
többvasu ekék

különféle nagyságban jutányosan eladók.

Czím a kiadóhivatalban.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-úteza 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyazint mindenféle üzlet és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyilvános árverésre kerül:

Nagyságos özv. Dóry Vilmosné urnó Felsőleperdi tisztavérű simmenthali tehenészetéből **15 darab tuberkulinra nem reagált tenyészképes bika.** — Az árverés 1911. április 5-én délután 1 órakor a Felsőleperdi Uj majorban fog megtartatni. — Az árverés napján előzetes bejelentésre a t. vásárló közönség rendelkezésére az ujdombóvári állomáson kocsik fognak állani. — A bejelentések az **Uradalmi Intézőséghez Felsőleperd, u. p. és sürgöny-állomás Kocsola-Ódalmandra** intézendők.

Az Intézőség.

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezérképviselete:

Fleischl Samu czégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem)!

Aranyérem az újzeelandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesbitve!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel (Holdankint 5*20—7*65 kor.) Enyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.

Kerületi képviselők: Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántuli agrárbank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debreczen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Delta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferencz Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselet.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudakolható a fenti vezérképviseletől.

Racionális

homokértékesítéshez

szállítunk munkaképes gépeket és formákat,

tégla-, ürblokk-, tetőcserép, csatorna- és alagcsövek gyártására. — Saját modern szerkezetek.

Különlegességi gépgyár:

Dr. GASPARY & Co.,

Markranstädt (Németország.)

84. számú brosurá ingyen.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900. Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,981.700—K Tartalékok 1,933.963-54 „

Összesen: 3,915.663-54 K

1901. évi fölösleg	90.349—K	1905. évi fölösleg	61.730-60 „
1902. „ „	59.782-26 „	1906. „ „	39.243-65 „
1903. „ „	109.331-73 „	1907. „ „	41.877-32 „
1904. „ „	72.438-23 „	1908. „ „	81.088-76 „
		1909. „ „	106.589-64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyazint az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjaryukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsölegből ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet fölsölege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5 százalék engedményben részeltettek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfölsöleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, ugy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963-54 koronára rugnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vizmentes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers szeker- és repceponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vizmentes lőtakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Veszünk birtokot

lehetőleg dunántuli, esetleg a nyugati felsőbb fekvésű vármegyékben örökáron. Elfogadunk parcellázási megbízásokat jutalék mellett.

Nyugatmagyarországi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság, Szombathely.